

ANUL XXXII
10
(1 400)
Sâmbătă
11 martie
1989
8 pagini
4 lei

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Luceafărul

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

ARGUMENTELE VIITORULUI

Un gând cu desăvârșire înalt face ca această primăvară să se constituie într-un anotimp amplu și efervescent, notărilor pentru multe din preocupările și sta ea noastră de spirit. Actualitatea politică, economică și socială înscrie la loc de frunte sensuri, accente și demersuri care privesc convergența programelor dezvoltării noastre multilaterale și poartă ca semn preum-păntitor cerința fantei, a împlinirii întocmai a obiectivelor și sarcinilor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului, a orientărilor cuprinse în cuvântarea secretarului general al partidului rostită în cadrul marelui forum democratic din noiembrie anul trecut.

Abordarea problematiceii construcției noii societăți, în toate planurile vieții materiale și spirituale, cunoaște o ascendență teoretică și practică în măsură să reliefeze nu numai o experiență vastă, de o deosebită lămpime și de un profund suport al realității, al muncii și vieții, al gloriei și creației, ci și necesitățile de prim ordin ale perfecționării întregii activități, caile și soluțiile care, într-o optimă raportare la posibilități pot să conducă la înfăptuire și mai mari. Este această idee generală care se desprinde și din lucrările recente constatând de lucru pe probleme economice de la C.C. al P.C.R., constatare în care au fost dezbătute pe larg sinteză de fond cum sint indeplinirea planului, calitatea și eficiența muncii, modernizarea și înnoirea producției, investițiile, studiul pregătirii și desfășurării campaniei agricole, alte aspecte care privesc bunul mers al economiei noastre, astfel încât acest an să reprezinte un reper fundamental pentru ridicarea pe o nouă treaptă, superioară, a activității din industrie, din agricultură, din toate domeniile. Cel de-al optulea cincinal este astfel o bază sigură și tot mai puternică pentru ea, în materializarea lui, să poarte și configurația viitoarelor etape, într-un impact care de acum se resimte, cel al științei și tehnicii celei mai avansate.

Cuvântarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o în încheierea lucrărilor constituției relevă cu pregnanță toate aceste direcții și preocupări în economie, aducând argumente de ordin principal, teoretic și practic, în măsură să impulsioneze întreaga activitate dar și să consacre acel nou orizont de conștiință comunistă activă, revoluționară, prin care, așa cum se exprima secretarul general al partidului, factorul hotărâtor îl reprezintă oamenii, și de aici nevoia unei permanente pregătiri politice și profesionale, în contact direct cu problemele muncii, ale realității, cu scopurile fundamentale ale ridicării, de la etapa la etapă, într-un plan valoric superior, a întregii capacități de voință, inițiativă și acțiune. Avem forța necesară și trebuie să ne concentrăm în mod deosebit, în acest an și în anul următor, pe aceste probleme ale înfăptuirii programelor, la nivelul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii și, în unele domenii, să atacăm cu îndrăzneală și să ne propunem să fim în primele rânduri, să avem cele mai bune rezultate, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aceasta înseamnă că știința românească se va angaja cu toată forța pe calea noului revoluții tehnico-științifice, a noi revoluții agricole, a creșterii tot mai puternice a contribuției sale la progresul patriei noastre, la fâzirea socialismului și comunismului în România!

Arătând că trebuie să introducem un spirit nou, științific, revoluționar, de răspundere comunistă în întreaga activitate de organizare și modernizare, de dezvoltare economică-socială a patriei, secretarul general al partidului conferă realității practice nu numai argumentele prezentului concret și dinamice ci și pe acele ale viitorului, într-o direcție care este a noului, a luptei hotărâte împotriva vechiului, a tot ceea ce s-a perimat și nu mai corespunde actualei etape. Implicațiile privesc, desigur, întreaga existență, întregul potențial al muncii și creației. Ele au un punct viu de sprijin și în cultură, în artă, potențând gândul spre fapte care să ne releve pe deplin la dimensiunea unor noi ponderi și a unei tot mai profunde angajări politice și sociale.

Într-o asemenea perspectivă se înscriu demersurile economice, sociale și politice, tot ceea ce întreprinde secretarul general al partidului pentru bunul mers al societății. Recenta vizită de lucru pe șantierul Centralei nucleare-electrice de la Cernavodă completează seria nenumăratelor vizite în țară și oferă un tablou cit se poate de sugestiv pentru preocupările constante privind prezentul și viitorul.

Luceafărul

„EMINESCU”, tablou de Alexandrina Stănescu

Noi și secolul XIX

HERMENEUTICA „RISIPIRII”

Provestea secolului al XIX-lea, în viața noastră, Mihai Ungheanu, începe cu prezentarea aspectelor care-l privesc pe „fratele fiului risipitor”, Titu Maiorescu. N. Iorga, în orice cultură putem descoperi, se poate să găsim Ungheanu, în straturile ei intermedietare de epocă, o unitate, contradicție, o „conveniență opozitoare”. Această unitate contradicție ar putea fi tălmăcită cu ajutorul paradigmei „Fratele fiului risipitor”. Altminteri spus, la baza actului creator stă relația dintre „frat”. Ori de câte ori relația aceasta se rupe, actul creator se blochează. Tălmăcind într-o sinteză surprinzătoare „Fratele fiului risipitor” al lui C. Noica și „Istoria literaturii române...” a lui G. Calinescu, M. Ungheanu reușește să identifice în actele lui Titu Maiorescu semnele unei atitudini paradigmatică, aceea a „fratului fiului risipitor”. Biografia lui Titu Maiorescu ne sugerează istoricul de artă, nu se lasă tălmăcită cu metoda „complexelor de inferioritate” (a celor „nucleare” în general), dect forțând, până la falsificare, înțelegerea omului și a creației sale. Dacă putem citi în reacțiile lui T. Maiorescu „semnele” unei atitudini întemeiate, înseamnă că actul de cunoaștere a personalității maiorăsciene trece cu mult de hotarele biografiei și că omul și înșuși, a fost mult mai mult decât ne-a descoperit cercetarea științifică (adică „tipul circumstanțial” al vieții înșului). Titu Maiorescu este un om însemnat al culturii române. Prin el s-a jucat

un act esențial în procesul istoric al acestui cultură.

„A te ridica de aici (din țărânel) până la expresie și esență artistică înseamnă a fi un trimis” (p. 6). Titu Maiorescu răbăta din lumea aceasta adică strălucență și rafinată, direct pe culmea culturii române moderne pentru a o dirija, pentru a-i re-„aminti” (oricare noiastere este o re-amintire) o sumă de comandamente, care ar fi să fie bunele principii ale unei culturi „civile”. Mai întâi Maiorescu ne prezintă asupra primejiei „cheltuiii inutile” a energiei naționale. Rezistența sa „ca mare se exprimă față de orice cheltuire inutilă”, precizează M. Ungheanu: „Ai un singur bloc de marmură: dacă-l întrebuizești pentru o figură caricată, de unde să mai poți sculpta o Minerva?” Întreba Maiorescu pe contemporanii lui (apud, Ibidem, p. 10). „Cine are grila aceasta neobisnuită pentru ceea ce-și este dat întru folosință și lucrare? Cine are această reacție la risipă, la „cheltuire inutilă”? Cine are atita grijă să nu se risipească rezerva lumii? În plan istoric, acest tipar este țărănesc, ne spune M. Ungheanu. De unde vine, așa-zisă această opoziție într-o unitate, care este în întregul destin al culturii române în era modernă? Dintr-o opoziție între două atitudini cultivatoare, a cărei sorginte se pierde în negura mitului paradigmatic, în care și-a fixat înțelesul fundamental, dualitate în care-și află înzădumita reciprocă cele două perspective fatal înscrise într-o cultură: aceea a „Fiului risipitor” și aceea a „Fratelui fiului risipitor”. Unul este „în lume”, altul „acasă”. Amândoi se pot regăsi în „Casa Fiului” popularului și neamului din care-au ieșit. În cultura română stau tutelare, și deci legitimize pentru aceste două atitudini primordiale, personalități precum Titu Maiorescu și E.P. Hădeșu. N. Iorga, M. Eminescu etc. Elica lui Maiorescu este „etica lui „în Jărturi”. Dacă străniera este prima consecință a unei atitudini de tip maiorăscian în cultură, să fie întemeiată, prin aceasta, concluzia lui Petre Pandrea care-l „trece pe Titu Maiorescu între marii creatori de inhibiții naționale”? În fond, atitudinea lui Maiorescu nu aduce o limitare a libertății, ci numai o strănire a porților spre exces. Maiioresclanismul stăruie este conștiința hybridului culturii moderne, iar în acest caz etica lui „nu”, care-l este proprie, nu ne mai neliniștește altă „Dacă adversarii istoriei concretei al criticului” ar fi înscriva lecturii „purificatoare” din clasi, dacă ar „fui de impletire”, dacă „ar fi fecund până la lipsa de control, adică risipitor, generos fără frimă, adică tot risipitor, adversari al inhibiției, adică partizani, tot cu risină, al gesturilor largi”, atunci, da, maiorăscianismul s-a „potrivit ideii de masivă „inhibiție națională”. Dar este așa? Se între-

Ion Dndu Bălan

Continuare în pag. a 6-a

TINĂR ÎN AGORA

Omenie

Plonia de februarie, venind după multe zile de neobinuită căldură uscată, ne însoțește urșă, cu succese cortine trăgându-se spre munți, în Zărând, iar bucuria pământului ni se transmite, tainic, abia perceptibil, în vreme ce urcăm pe o vale care părăsește, curind după Mîntia, cu semetele coșuri de termocentrală, Mureșul, Brantăca străpunge așezare rurală, conține satele Boz, Tîrnăvița, Tîrnăca, Căbești, Gealoca și Bărdășișii. Rememorând, cu o nostalgie crasițică, cele câteva zile de nard pe care le-am trăit mai sus, pe firul apelor sugerate de numele a două din satele amintite, părăsiri curate și harnice, cu faună piscicolă concentrată în apă curată, sobolă, cobolă, odată cu ploaia, imaginiile specifice moștă. Căminul cultural din Boz, construit printre primele în zonă, mai precis în 1953, a devenit o... relicvă, nu pentru că nu ar fi funcțional, dimpotrivă, ci pentru că oamenii nu construiesc, prin anii apropiiați nouă, case noi, arătoase, exemplare prin design, ci se mulțumesc să reînnoiească, cobolă, odată cu ploaia, imaginiile specifice moștă. Din plăcerea mălului de a-și zugrăvi casa exteri-rior în culori vii, preponderent albastru/celest, a rămas, și la noile case, o undă. Zidurile, mai trănice, superind pînd de plată lungă și așchii de prunci mulți, „care să aibă o casă”, micile grădini, ocolurile pentru îngrijirea animalelor, confortabilele case din cărămidă vitată, encașată, a omului care șade în propria-i țară. Surpriza unui castel, așezat pe ruinele fortăreței din secolul XIV, ori a bisericii-monument, datînd din secolul XVIII, declarată, firesc, monument istoric al arhitecturii noastre, se atenuază la vederea unor veritabile castele/case, ale oamenilor de azi, ai căror castel, caște acestea depășind numărul de patru sute...

Căsele oamenilor. — Cățile vieții lor. Deschise cu o deschidere aparte, sugerate chiar și de absența unor ziduri împrejmuitoare; deschise ochiului și pasului, hămeșii și puștii frînți pentru oaspeți, deschise atîtora vorbeli și firii oamenilor de azi, în căștile bătrînilor Titu, bogat Miron, de 88 de ani și nana Emilia (Minerva), de 84 de ani, gustăm din bucatele așezate pe masa curată, pe care minile venerabilei gazde a așezat o față cu „cipcă”, emoționată de o formulă a politetului străvechi, repetată mereu de nana Minerva: „Mulțumim că și veniți la noi... Aceste cuvinte de fapt, nu sînt formula de politete, ele sînt exact ceea ce simte omul din țară, istoric, omenos, față de drumeț, Dintotdeauna. Plonia nu conținește, dar despre această ploaie alt de așteptată, se poate vorbi cu gâzele ca despre înima lor... Plonia se dăruie țării, trude omului o mădămaroză și în bucate, în sens, roșt, pline, existență. Căștile ne mai ține, ocratesc parca această vgră relicvă, cuțl al unor oameni ce, lată, aproape string înalță două tenenare, din care peste șutzei de ani împreună. E căștile părinților lui Nicolae Tic, prozatorii, și a fratelui său, Miron, poetul... Un căs de perete are alt om de față al omului, iar nana Emilia, deosebită pentru ceea ce-și este dat întru folosință și lucrare? Cine are această reacție la risipă, la „cheltuire inutilă”? Cine are atita grijă să nu se risipească rezerva lumii? În plan istoric, acest tipar este țărănesc, ne spune M. Ungheanu. De unde vine, așa-zisă această opoziție într-o unitate, care este în întregul destin al culturii române în era modernă? Dintr-o opoziție între două atitudini cultivatoare, a cărei sorginte se pierde în negura mitului paradigmatic, în care și-a fixat înțelesul fundamental, dualitate în care-și află înzădumita reciprocă cele două perspective fatal înscrise într-o cultură: aceea a „Fiului risipitor” și aceea a „Fratelui fiului risipitor”. Unul este „în lume”, altul „acasă”. Amândoi se pot regăsi în „Casa Fiului” popularului și neamului din care-au ieșit. În cultura română stau tutelare, și deci legitimize pentru aceste două atitudini primordiale, personalități precum Titu Maiorescu și E.P. Hădeșu. N. Iorga, M. Eminescu etc. Elica lui Maiorescu este „etica lui „în Jărturi”. Dacă străniera este prima consecință a unei atitudini de tip maiorăscian în cultură, să fie întemeiată, prin aceasta, concluzia lui Petre Pandrea care-l „trece pe Titu Maiorescu între marii creatori de inhibiții naționale”? În fond, atitudinea lui Maiorescu nu aduce o limitare a libertății, ci numai o strănire a porților spre exces. Maiioresclanismul stăruie este conștiința hybridului culturii moderne, iar în acest caz etica lui „nu”, care-l este proprie, nu ne mai neliniștește altă „Dacă adversarii istoriei concretei al criticului” ar fi înscriva lecturii „purificatoare” din clasi, dacă ar „fui de impletire”, dacă „ar fi fecund până la lipsa de control, adică risipitor, generos fără frimă, adică tot risipitor, adversari al inhibiției, adică partizani, tot cu risină, al gesturilor largi”, atunci, da, maiorăscianismul s-a „potrivit ideii de masivă „inhibiție națională”. Dar este așa? Se între-

un act esențial în procesul istoric al acestui cultură.

„A te ridica de aici (din țărânel) până la expresie și esență artistică înseamnă a fi un trimis” (p. 6). Titu Maiorescu răbăta din lumea aceasta adică strălucență și rafinată, direct pe culmea culturii române moderne pentru a o dirija, pentru a-i re-„aminti” (oricare noiastere este o re-amintire) o sumă de comandamente, care ar fi să fie bunele principii ale unei culturi „civile”. Mai întâi Maiorescu ne prezintă asupra primejiei „cheltuiii inutile” a energiei naționale. Rezistența sa „ca mare se exprimă față de orice cheltuire inutilă”, precizează M. Ungheanu: „Ai un singur bloc de marmură: dacă-l întrebuizești pentru o figură caricată, de unde să mai poți sculpta o Minerva?” Întreba Maiorescu pe contemporanii lui (apud, Ibidem, p. 10). „Cine are grila aceasta neobisnuită pentru ceea ce-și este dat întru folosință și lucrare? Cine are această reacție la risipă, la „cheltuire inutilă”? Cine are atita grijă să nu se risipească rezerva lumii? În plan istoric, acest tipar este țărănesc, ne spune M. Ungheanu. De unde vine, așa-zisă această opoziție într-o unitate, care este în întregul destin al culturii române în era modernă? Dintr-o opoziție între două atitudini cultivatoare, a cărei sorginte se pierde în negura mitului paradigmatic, în care și-a fixat înțelesul fundamental, dualitate în care-și află înzădumita reciprocă cele două perspective fatal înscrise într-o cultură: aceea a „Fiului risipitor” și aceea a „Fratelui fiului risipitor”. Unul este „în lume”, altul „acasă”. Amândoi se pot regăsi în „Casa Fiului” popularului și neamului din care-au ieșit. În cultura română stau tutelare, și deci legitimize pentru aceste două atitudini primordiale, personalități precum Titu Maiorescu și E.P. Hădeșu. N. Iorga, M. Eminescu etc. Elica lui Maiorescu este „etica lui „în Jărturi”. Dacă străniera este prima consecință a unei atitudini de tip maiorăscian în cultură, să fie întemeiată, prin aceasta, concluzia lui Petre Pandrea care-l „trece pe Titu Maiorescu între marii creatori de inhibiții naționale”? În fond, atitudinea lui Maiorescu nu aduce o limitare a libertății, ci numai o strănire a porților spre exces. Maiioresclanismul stăruie este conștiința hybridului culturii moderne, iar în acest caz etica lui „nu”, care-l este proprie, nu ne mai neliniștește altă „Dacă adversarii istoriei concretei al criticului” ar fi înscriva lecturii „purificatoare” din clasi, dacă ar „fui de impletire”, dacă „ar fi fecund până la lipsa de control, adică risipitor, generos fără frimă, adică tot risipitor, adversari al inhibiției, adică partizani, tot cu risină, al gesturilor largi”, atunci, da, maiorăscianismul s-a „potrivit ideii de masivă „inhibiție națională”. Dar este așa? Se între-

Eugen Evu

Continuare în pag. a 7-a

În acest număr: • Literatură și actualitate — orizonturi tematice • Cănelul „Luceafărul” • Cronica literară de M. Ungheanu • Viața cărților • Poeme de Florin Costinescu • Dim. Rașchel • Mihaela Muraru-Măndruț • Matei Gavril • Teofil Răchigeanu • Zaira Sambarade • Nicolae Neagu • Proză de Elișabeta Preda și • Nienae Fulga • Posta redacției de Gabriela Negreanu • Rememorări de Mircea Micu • Sport de Fănuș Micu

CATALOGUL CORĂBIILOR

„Coloana” (II)

În iulie 1937, sosit în țară, Brâncuși împotriva firii sale — a grăbit reabilizarea coloanei lui după contactul cu oficialitățile ce urmau să crediteze lucrarea cit și cu conducerea Atelierei societății „Petrosani”. Inginerul Ștefan Georgescu Gorjan a primit „mîna liberă” să calculeze proporțiile definitive ale coloanei și condițiile turnării și montării. Pentru o lună de zile el l-a avut caște. „Petrosani”, chiar pe Marele Meșter (un om blind, potolit, dar foarte hotărât și uneori susceptibil, ducînd un trai simplu și avînd un umor de răză calitate), vreme în care s-a ajuns la soluția ideală (formula de arstule, numărul elementelor, înălțimea, etc.) arstulel preocupîndu-se mai ales de realizarea — manu propria — modelului etalon, evident din lemn (Lungi și multe au fost zilele în care Brâncuși a smuls lemnului, cu răbdare, fibră cu fibră, talas după talas, priscol, învelind de crisalidă care ascundea suprafețele căutate, așteptate). La sfîrșitul lui august „dună” darea „tuseurilor finale” Brâncuși a fost nevoit să meargă la București de unde întemprativ, a plecat la Paris, fără a mai putea lua parte la înălțarea coloanei. Pe uneri lui Gorjan a rămas realizarea pe

Continuare în pag. a 3-a

INEDIT
Twa Anglezi
Psalm lui Eminescu
De-o viață toată noaptea și-am trimis
Stăpine, gîndul nerostit nici scris
Că cine-ar fi atit de iscusit și teafăr
De-a-și inmuia ca tine, condeii în
Luceafăr.
Te caut pretutindeni și umbra și
se-ascunde
În ce stihie veche, răfălnăre? Unde?
Pînslul tu spune că ai fi-n pămînt
Ca să te-neapă nu-i pămînt destul de
sînt.
Tu te-ai întors de unde ne-ai venit
Puresc din neafrîșit,
Unde se-ascunde taina tuturora.

EMINESCIANA Cine spune povestea „Luceafărului”?

1. Întrebarea nu a fost pusă explicit, prin urmare nu a fost sesizată ca atare. Încercăm să circumscriem referindu-ne exclusiv la naratorul „Luceafărului”, la cele o sută șaptezeci și două de versuri care constituie partitura lui. Deapajul ni se pare necesar, deoarece au fost remarcate doar personajele oemului și conflictele dintre ele, naratorul fiind tratat, implicit, ca o convenție literară. Astfel, criticul s-a servit de această instanță pentru a motiva sensul dialogurilor în care s-ar calindi viziunea globală. Comentariul nostru sustine, dimpotrivă, că tocmai naratorul este centrul de foc al poemului, el avînd un statut ontologic. Adecvăm conceptul de narator, apocriptic, distanțîndu-ne de noțiunile de Poet și Eu liric.

2. În preambulul poemului, cînd dialogul dintre față și astru n-a început încă, un sir de schimbări brusce de perspectivă ne atrage atenția. „Îl vede azi, îl vede mină / Astfel dorința-i gata; / El iar, privind de săgătîmii / Îi cade dragă fata”. Primele două versuri reflectă perspectiva fetel, spre cor, celălalte perspectiva astrului, spre pămînt. Jocul continuă: „Cum ea pe coate-și răzîma / Vîsînd ale ei temple; / De dorul lui și inima / Și sufletu-i se împiedă / Vîsarea e spre săgătîmii; / Și cît de viu s-aprînde el / În orisitare sară / La umbra vechiului castel / Cînd ea o să-i apără — el își revarsă focul spre pămînt; / Ea îl privea cu un suris, / El tremura-n oglînda...”. Un ciudat dialog se instituie în actul înșuși al povestirii, aparent ca un reflex al reflectorului, ca o surdînd. Ce semnifică acest dialog secund, această substituiri succesive pe care naratorul le face în vederea constituirii lanțului epic? Între față și astru nu există nici măcar o compatibilitate a regulilor care să justifice apropierea, iar vîsîl n-a avut loc încă.

O relație subtilă lângă narațiunea de destinație personajelor. Aprofundînd jocul dintre jos și jos observăm că povestitorul exercită o adevărată hermeneutică. El măsoară durata privirii fetel (azi, mină) și intensitatea dorinței (Astfel dorința-i gata); pentru astru, cu cît durată e mai mare, cu atît sentimentul e mai solid (privind de săgătîmii / Îi cade dragă fata). Naratorul antrenează în actul hermeneutic perspectiva temporală (azi, mină, săgătîmii), cea spațială (castelul, zarea, marea...), mimica partenerilor (surisul, tremurul, aprînderea, vîsarea), în vederea descifrării pulsațiilor intime și a gîndurilor lor. El e responsabil istoric, captînd sensurile gesturilor și unificîndu-le.

Sugunîndu-se mișcării lumii — concretizată prin dialectica temporală, prin spațiu astral și pămîntesc, din fundal, prin întîlnire dintre față și Luceafăr, iminent retrîri astrului — naratorul caută semnele. Ceea ce nouă ne apare drept poveste, însuire de întîmplări, e actul hermeneutic, profuz de amărăciune, mișcarea lumii, pe ființomiile incompatibile ale personajelor. Dar semnificatia lui ne scapă: vedem doar liniile trasate, dar nu forțele care le trasează și le organizează. Vedem imaginiile, dar nu masa imaginilor din care hermeneutul e

Aurelian Pavelescu

Continuare în pag. a 3-a

CRONICA EDITIILOR

Un salutar act de valorificare

În cadrul vastului proces de valorificare a mosteritii noastre culturale prestigioasă colaborare „Minerva” a început cu editarea harnicului literar, Dumitru Bălăet, editarea scrierilor complete ale criticului Iurie Chendi, născut la 14 noiembrie 1971 în satul Dirlas din apropierea Mediașului și mort la București în ziua de 23 iunie 1913, în apogeul gloriei sale literare. Dumitru Bălăet întreprinde cu pricepere și pasiune de filolog prima încercare de acest fel care va lua în considerare atât opera editată în volume cit și cea rămasă în paginile revistelor. Editorul Dumitru Bălăet a sistematizat creația lui Chendi pe patru mari secțiuni: scrieri de critică, istorie literară și culturală; beletristică (poezie, proză, impresii de călătorie, traduceri); publicistică socială și politică; corespondență (trimisă), organizînd materialul în ordine cronologică în cadrul fiecărei secțiuni. Astfel vom avea o imagine vis, a devenirii prin timp a personalității lui Iurie Chendi, a înriuririi sale asupra evoluției literaturii române și a rolului jucat în pregătirea actului marii Uniri.

corect orientată, de un tabel cronologic exact care corectează unele date puse în circulație, de note și comentarii la obiect semnate de Dumitru Bălăet, care contribuie din plin la întreaga imagine a lui Iurie Chendi în conștiința cititorului de azi. Apariția primului volum din puțin cunoscută operă a lui Iurie Chendi ne prilejuiește o necesară, credem noi, evocare, sprînjindu-ne și pe multe date oferite de ediția și exegeza lui Dumitru Bălăet.

Iurie Chendi se trăgea dintr-o veche familie de proci ortodocși. Bunicul său, Dionisie Chendi, înscuit cărturar, fusese protopop al Mediașului; tatăl său, preotul Bazilii Chendi, s-a impus ca o figură populară, un strălucit orator, ajuns și el protopop al Mediașului; doi unchi, Ion și Dionisie Chendi, fuseseră de asemenea preoi, publiciști și mari oratozi. Și pe linia maternă descindea tot din spîță preotească. Mama sa, Eliza Hodos, era fiica preotului ortodox din Bandul-de-Cîmpie. Prin ea Iurie Chendi se înrudea cu lunga dinastie culturală a Hodosilor: Iosif, Elena, Nerva,

Ion Dndu Bălan

Continuare în pag. a 6-a

Există în Scrierile ale lui Iurie Chendi e rigoros alcătuită din punct de vedere filologic, e însoțită de o prefață temelnic documentată și

mai departe a „obiectului” uncat (și insolit) și, grație devoțiunii și inspirării sale, lucrul s-a dovedit a fi perfect posibil. O excoientă echipă hermeneutică, profuz de amărăciune, mișcarea lumii, pe ființomiile incompatibile ale personajelor. Dar semnificatia lui ne scapă: vedem doar liniile trasate, dar nu forțele care le trasează și le organizează. Vedem imaginiile, dar nu masa imaginilor din care hermeneutul e

Gheorghe Tomozoi

Continuare în pag. a 7-a

matei gavrila

Arborele de frasin

Drept ca un fus cu coroana săracă porcă-i a păpădiei mai moră. Esență tare, cu fibra deasă, bun pentru care și lucruri în casă. Crește încet și drept ca lumina. Infrunzește țirziu și desfrunzește primul. Frunza lui mică porcă-i a unghie câștind de pe dește. Crengile lui cresc în toate direcțiile ca un creștel ce se răsăre. Cel mai singur copac la începutul toamnei și cel mai sărac. Fratele lui mai mic e alunul și fratele mai mare gorunul. Nu face alună, nici ghindă dar se privește la cer în oglindă. El e mezinul arborilor, asinul pădurii. Arborele-poet, melancolic și desușat.

Vine primăvara

Crapă de ger metalorele prin cămășile visurilor
Căpățini înșirate, de zahăr, pe masa mesei
Rota lunii își rupe colții prin barețele bicicletelor.
Lumina aurie a toamnei își scutură patina de aur din cer
Spinii satcilor sparg lacrimile.
Se curăță pământul de cioburile vechii
Sfărâșături de oale și sticle sparte, civiizații,
Cutii de conserve putegăite și stele
La care se adaugă aroma verziei
Si țecile estupate cu pământ ale baionetelor.
Să plantezi fiica verde a primăverii
Și să-ți ridici fruntea din submarinul

Peste suprafața întinsă a lacului
Unde doar treștițele își mai scutură coada lor steapă.
Cirilgul măcinat de rugină al brăconierului
În copca comună a zilei asediază
O hemoragie rațională înundă orașul
Râbind carnea cerului cu culți,
În timp ce zăpada visată, ca o hlamidă
Astupă rările obrintite ale pământului
Doar soții plini cu apa neagră
A nepăsării dezleagă-i.

Leagă de albă

Tristetea mea este durerea ta.
Bucuriile tale sint ale mele.
Tu ești chiar mama mea
și tatăl țipătului meu.
o durere mai grea decit mortala
despre care nu se poate spune nimic.
Rană cu zimți de stec
pe care n-ai poți scotea din tine
decit cu trup cu tată.
Tu ești chiar ființa mea
fără de care n-aș putea să exist.
Mormintul meu viu
Leagă de albă —
zbor invers din cer către pământ.

Bătrina goletă

Așa cum ai ajunge la vîrsta senectuții
Ca o corabie ancorată în portul de plecare
După ce a stăbătut toate mările lumii
Bătută de valuri și putrezind la praguri
Visind încă spuma oceanului
Tîind largurile insulelor arhipelagurilor
Cu proa săltind peste crestele dealurilor
Dar cu pupa gemind sub lestul balenilor
Spărgînd calmul plat al întelepciunii,
Scîrînd ca o cracă uscată
Care se treacă de o altă creangă
Pe care zace-o pasăre bolnavă.
Lebăda Sudului, Albatrosul sau Cormoranul,
Rînduica de mare, Pescărușul, Condorul,
Sau pasărea Paradisului — Pasăre Phoenix.

Scrisoare

Cu diamantul inimii îți scriu
Cum pe fereastră un geomgiu
Tîindu-se la mină.
Dac-ai putea, cu singula mea viu
Ți-aș scrie și pe cerul din fîntină,
Să nu-ți ajungă prea țirziu
Înima mea scurgîndu-se prin mină.
Căci ție,
Îți scriem țate, mereu, pină țirziu
Cu numele, să ne rămînă
Ca într-un flu.
Astfel, viața cea străbună
Va înlăni peste ce scriu
Și-o să rămînă a curună
De veșnic viu.

Piramida albastrului

Ca un munte de pietate
se-nvîrte cerul înaintea ta.
Nu-i vezi marginile, decit țirziu,
cînd constința ta s-a depărtat de tine
și te privește ca pe-o pasăre moartă.
Așa se înalță mereu
piramida albastrului
oscătîndu-se ca un zbor
în care toate stelele
au fost treste în ieapă
pină la ultima.

Grafică de Nicolae Florea

teofil răchiteanu

Voievodul Dorului

Mîndre-n cadru curți
Ca mîrgărețul nerul
Pe un braț de argint
Voievodul Dorului
Împăruj aștani —
Fagii-brăzii-pălînți
În abia tramur
Genele lui linele
Parcă într-un vis
Luminind colinele
Parcă într-un vis
Lungele lui genele
Peste vechi păduri
Luminind podurile...

Înapoi în părinți

Greiera, greiera
Cîntecul sfînt
Peste pămînt
Pe sub pămînt
Pînă în vinutul
Stelelor mari,
Pînă în noaptea
Fără hatar,
Pînă în viață
A morții te simți,
Pînă te pierzi
Înapoi în părinți...

Tărîmul de Rouă

În Tărîmul cel de Rouă peste care zai au plîns
De mi-am dus ocale pămînt și vechi doruri
Și le-am stîns
Unde brazii stau în neuri și se datina în
vînt
Unde pasăre măciacă glîsuieste-n cadru
sfînt
Unde licăre-n edincuri de păduri de dor
fîntine
(Nu le stie decit Luna și Soarele cînd apune)
Unde zina Dochiana cîntă-n vîi fără de
nume
(Gîlesul ei leagăna codri de nui gură a o
spune)
Unde, n via, Luna suride reurînd
Soarelui-Mira
Unde oeru-n dumberave amoroase-a nemurire
Unde cerbul cel de viață mai adăstă la
izvorul
Și în sfîmtele dumberave estenit se-alină darul

Verde era vopseaua,
dar nu m-am ridicat,
m-am odihnit mai departe,
în vopseaua proaspătă, verde.

Curtea interioară

Supărarea —
această rufă veșnic pătată,
de spăiat în familie...
În curtea interioară,
unde încă dogorește soarele,
am pus-o la uscat pe-a frînghie.
Nu noaptea
ci ziua a fost steticul bun
pentru rufă aceasta ciudată
dezbărată de pe trup
ca un strat de piele
omenească și vie.

Poem în zori

Dimineața
simt pe vînt degetele lumina
mă pierd în
și încep să caut drumul abîgnut
întînd totdeauna uit începutul.
Nici nu vîd,
nici nu aud cum trec comănele,
cum strivesc sub rațile duble
urmele viorii de somn...
Și fiecare femeia
mi se pare că simte ca mine
lumina în virful degetelor.

Unde Codrul, Tata-Codru — îl înșin dulcele
nume —
Adun suflete-ostenite de pribegi veniți din
lume
(Ei le-alină, la suspină și cu milă și-ndurare
Odihnește doruri-gînduș pe cînd el odihna
n-are)
Unde lanca-și duce jalea și, pierdut prin vîi,
și-a sună
De se pierde sfînt ecoul pină-n soare,
pină-n lună
Unde duhul Lui Zamolza peste munți stă ca
a boare
Unde ulți de-amar de soarte și durerea nu
mai doare,
Unde suflete, ca fluturi zbor ușor din
floare-n floare
Și înnoară Maartea luminind vine și
moare...

Dealul Rășinarilor

Dealul acela — tot numai floare —
Ca o colină dulce în Rai —
Suflete beat de lumină
Curmă-ți plătirea și stai
Curmă-ți plătirea și stai
Miresmele să te pătrundă
Cu nevăzutele
Zeeștile unde
Dealul acela — tot numai floare —
Pe care adăstă în Mai
Să mă sîng vîi bîni ca un soare
Pe o colină dulce în Rai...

Privind un lan de Arnica

în Munții Apuseni
Fete galbene
Cu părul galben
Cu coștele galbene
Cu obraji galbeni
Cu ochii și cu privirile galbene
Cu surisul galben —
Capile galbene
Pierdute în Munții Galbeni
De Maica cea Galbenă
A Soarelui Galben...

Seară în Apuseni

Suna, suna o apă, insomnorat suna,
Fantasme ardeau în focul nalt al serii,
Suna în timpă-mi co-n pereți de balți
Infriguțului greier al țăcerii...
Suna, suna pe dealuri un tulin înflorat,
Suna, suna... din moarte se ridicau strabunul
Și ce făcea pămîntul suris plăticit —
Țîm fulgerat de-un sentiment al lunii...

Ieși April

Ieși April,
Fraged capii,
Din soare, din mare,
Din grai de fecioare,
Din apa, din vînt,
Din cer, din pămînt,
Din spuma, din rouă,
Din ceruri — din nouă,
Fă-te-odiere
De mingișare,
Fă-te locuare
Aramitoare,
Fă-te, mult lînd,
Peste lume lumină,
Zeu te fă l Cîntă l
Și-n cîntul tău
Mă-vestmintă...

nicolae neagu

Dar te-am văzut

E atita fericire
în hahotul tău,
în naoptea tu
incît țiar trebui a stea polară
pe care să se legea ingerul.

Pentru ai
totul e desăvîrșire damoală
și aer cu pelicanii fumurii.

Nu poate fi aripă
fără fășnetul abstru al toracelui,
fără dirijabilul cu o mie de trepte
dar te-am văzut de departe,
într-o pecingine de mătase te-am văzut
și eu eram mai singur decit cocosticul.

Cineva locuiește într-un picior.
Stă așa,
de parcă un fildes galben
se ridică din carne omiezii,
ah, cum iubești, cum iubești
strigă țigile, virtul popilor, norii
delicati asemeni piecopei
și eu stau,
într-un genunchi argintiu,
mai singur decit senectulia.

Și de aceea

Ci eu credeam
că un aligator
e un suris în dol perli
dar mai ales un cuiș de iubire.

Te du
îmbrăcat în rachia de zale
sub care tremură trestia.

Nimic nu se spune în afara călății
de aceea fii luminoasă tu
osemenea parumbelului
în sălbatică vară.

Aș dori un suris

Ciudate prezicari,
cu vorbe de acară,
așa cum,
din tot ațitea meninge
un creier mă doare cu păsări.

O, ce zbor minunat,
o, ce veste baroasă,
o, ce-a nins, peste coastele
somnului, lin l

Aș dori un suris, în genunchi,
ca o floră
pod de gheață, imberb, traversind neuronii,
stau degeaba și mor
de un glori fără ingeri,
perfecal decăzută printre comăneoni.

O, ce poți să mai vezi
pe tulpina de seară,
vai și cit de ușor
maccarale, licheni
stau pe trepte de flori l

O treaptă sint

Trec încet,
parcă șchiopătînd,
parcă trîgînd după mine
a rană de copac maiestuas.

Oricine privește pe sub ploaia
mai mindră decit roua fierbinie,
oricine, după a o de toamnă
cu suflet îngrozitor
imi spune:
tu mari cu fiecare secundă de neputință
și-aiti l

Știu,
uneori port un ochi neperache
(ciclopic ochi amurgit de cocori),
o treaptă sint,
o mișcare înceată,
un nor.

zaira samharadze

Mirese

Chiar dacă nu mai ninge
sintem mereu mirese —
capile sau bătrîne,
iubite sau iubită;
păianjen de lumină
sufletul nostru țese
nemuritora voaluri,
nemuritorul jînd.
Cînd soarele răsare —
din rouă și dogoare;
cînd soarele apune —
din purpuri și genune;
cînd stelele bat ținte —
din raza care minie,
cînd luna se încheagă —
din argintata-i vlagă...

Podul

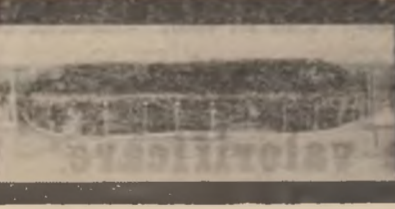
Podul avea grilaje de fier,
piciora de leu drept piciora;
olături pășeam și tu te-ai aprit
să mingii sculptura cu gheare.
Dar ghearele-n mine ciudat riciuși,
țineau mingierii și săruturi —
și iată că padu-ntră noi a crescut
cu săbii de oar și scuturi.

De-atunci nici a veste nu am că există,
c-aștepti tulburat glasul meu;
privesc prin grilaje pe padul de fier
și mingii piciorul de leu.

Poem proaspăt vopsit

Pe o bancă simplă,
proaspăt vopsită în verde
nu scria nimic,
dar se putea citi: „Așteptare” l
Nici pe înunzale
proaspăt ieșite din muguri
nu scria nimic,
dar țaghetul murmură „așteptare” l

Cu ochii lucind
de proaspătul verde al dorinței,
m-am așezat pe bancă,
îngăduind tăcerea înunzalelor
deasupra mea.

plastică

Arta portretului

Expoziția „Desenul românesc în secolul al XX-lea” deschisă la Biblioteca Academiei R.S.R. oferă vizitatorului o imagine completă asupra ceea ce înseamnă arta portretului în istoria modernă a picturii noastre. Începînd cu Ștefan Lăpușanu, cu al său studiu pentru „Mogăniștii coborâți” și încheind cu Corneliu Babea, care semnează două portrete, corifeii picturii românești moderne sînt reprezentați prin lucrări bine alese, expoziția alcătuiind o imagine de ansamblu a ceea ce a însemnat pentru migrația plastică națională unii sau alții dintre artiștii. Astfel Theodor Pallady este prezent cu desenul „Pictorul Jean Al. Steriadi”, un autoportret schițat cu verva-i caracteristică și cu o gravură, tehnică mai rar folosită în activitatea sa, care-l reprezintă pe George Enescu cu violon. Alături de el, George Petreag etalează mai multe portrete între care se remarcă autoportretul maestrului. Din opera lui Iosif Iser, cunoscut ca un inspirat desenator, veritabil comentator plastic al momentelor timpului, organizatorii au selectat portretul lui Ion Minulescu și acela al artistei Maria Ventura.
Într-un alt registru al expoziției se remarcă și citim artiștii de mare valoare dar în jurul cărora nu s-au aprins niciodată scînteietele lampoane ale publicității. Viorel Hîuș (1911—1971) învîrte prin două desene și o acvarelă de o subtilă sensibilitate cromatică, Gabriel Popescu (1886—1971) cu un excepțional portret în peniță, datat 1920, pe o filă dintr-un caiet ce a aparținut lui Bogdan Pitești, reprezentîndu-l chiar pe marele scriitor și artist al artelor apol Sigismund Maur (1864—1906), care semnează un desen înfrîngîndu-i pe actorul Petre Sturduza, Lascăr Vorel (1878—1918) cu o gîugă, tehnică care îl era deosebit de apropiată artistului. În aceeași categorie trebuie să-l plasăm și

pe M. H. Georgescu (1868—1932) pictor care a condus la un moment dat și o academie liberă de pictură și din a cărei operă, probabil destul de restrînsă, este expus un desen de o rară expresivitate plastică.
Un loc aparte îl ocupă curentul modern în desenul românesc. Alci se cade să-l amintim pe M. H. Maxy (1865—1971) pe Marcel Iancu (n. 1915) cu portretele în peniță și tuș ale lui Carol Ardeleanu și Perpessidus. Eugen Drăgulescu este prezent cu un autoportret cu țigară, în lavru, iar Hortia Damian, cu o schiță în tuș („Personaj cu joben”).
Lista maeștrilor cuprinde în continuare nume de rezonanță ale picturii românești și nu putem să nu amintim pe Lucian Grigorescu, Aurel Iliușiu, Petre Iorgulescu-Yor, cu lucrarea „Femeie în solonoi”, Al. Păușcuș cu trei schițe, Ștefan Dimitrescu, Francisc Sirato cu un portret al scriitorului Barbu Ștefănescu Delavrancea, Corneliu Mihăilescu cu un caiet de schițe, în care fiecare fiță reprezintă o lucrare de mare rafinament linar și cromatic sau R. Iosif (1884—1935), pictor care a trecut de la pictura de evaieț prin toate tehnicile, abordînd cu mult har desenul, Lucia Demetriade Hălăcescu, pictorișă care degajă în lucrările sale un succulent umor, Octav Anghelutiu cu un portret al colecționarului George Oprescu, Ștefan Popescu, Vasile Popescu, Eustațiu Stoenescu, Camil Ressu, S. Săușner, Rudolf Schwetzer-Curpăna.
Un capitol separat l-ar putea constitui portretul scriitorilor. Am amintit deja o serie de mari figuri din literatura noastră care au atras atenția maeștrilor penelului. Ar trebui să adăugăm portretul lui Drmuz, semnat de M. H. Maxy și cel semnat de Nicolae Tonitza, reprezentîndu-l pe Gala Galaction. Nu putem încheia însă țîră a omniului acel desen în creion albastru, înfrîngîndu-l pe pictorul Nicolae Vermont în fața sevălețului, desen semnat de marele artist al cîntecului Tiberiu Arboreț, la fel de dibaci în minuirea cuvîntelor și a liniilor.

Florin Colonaș

muzică

Pagini de muzică românească

Un concert dedicat în întregime muzicii contemporane românești va avea întotdeauna semnificația unui eveniment. Confruntarea cu publicul este pentru acest gen de muzică una dintre „probleme de formă” pe care le întîlnim în drumul conștării.
Acea reacție a publicului, care poate să nu corespondă întotdeauna cu judecata de valoare a specialistului, a impus de această dată o clasificare justă, extrem de clară. Fără ideea de a stabili o ierarhie, trebuia să începem cu lucrarea care s-a bucurat de cel mai mare succes. Muzica pentru două plane și percuție de Irina Odăgescu. Tenta dramatică pronunțată, concepția arhitectonică remarcabilă, inspirația melodică-ritmice de sorgine populară, conturarea a piesă camerală care rezistă cu succes unei treia audiențe. Nu rareori s-a întîmplat ca muzica scrisă în ultimele decenii să rămînă la stadiul de primă audiență sau la cel de compoziție „de sertar”. Cînd însă există piese care, deși nu fac concesii gustului publicului neusec să capteze interesul, recent țîrta auditoriului devine un argument în favoarea ideilor compozitorului.
Muzica pentru bandă de magnetofon este un gen controversat, dar care nu poate fi ignorat în peisajul artei con-

temporane. Intenția nu a fost să comparăm cele două lucrări ale concertului, dar specificul lor „tehnic” o determină. Reia de Corneliu Cezar, în care ideea generatoare — aluzia la reata, la mișcarea în spirală — a fost prelucrată ilustrativ, însușind anore într-un mod oarecum artificial, ne-a lăsat o impresie incertă, nereușind să se impună prin nimic dincolo de o senzație ambientală agreabilă. La două opus, am ascultat Trison de Octav Nemescu, muzică ermetică, de mare profunzime, dură uneori, necruțîndu-ne sensibilitatea, dar care și se întîrpea în memorie ca o experiență artistică zguduitoare.
O altă lucrare care a atras printr-o apariție originală, impregnată de lirism și construită cu măiestrie a fost Quattro tempi de Dolna Rotaru; patru piese scurte, patru înnoștaze ale timpului muzical, pentru violoncel și percuție. Interpretate remarcabil de Anca Varolomei și Alexandru Matei. Parcurgînd programul, apreciem că Fintina I de Maia Ciobanu și Casa nata de Adrian Iorgulescu au fost mai puțin convingătoare, prima creînd impresia de epigonism iar a doua, bine construită, nerelevînd calitatea de a rezista trecerii timpului.
Ultima lucrare consemnată este de

Oltea Șerban

Cenaculul «Luceafărul»

CRONICĂ (XIV)

februarie blînd și limpede la Muzeul Literaturii Române, Blînd ca Grigore Hagiu, holerul poeziei din Tara de Jos a Moldovei — limpede ca Nicolae Velea — holerul valah al prozei. Vremea este, parcă, a lor; timpul, una dintre zilele obișnuite de lucru ale culturii române, al nostru. Scriitorii, redactorii, elevii, cenacii? — subitori ai revistei Luceafărul — s-au adunat să evocăm împreună aceste două lumi ale cuvîntului românesc și tot împreună să se aplece asupra noilor cuvinte pe care le va poartă azi Nicolae Velea, scriitor din Valea, de lângă Slatina. Muzeulul 1 se dă ce este al muzeului, muzeul — ce este al lor.

Despre Grigore Hagiu cel blînd și Nicolae Velea cel limpede vorbește mai întâi Mihail Ungheanu: „Au fost doi colegi cu activitate lungă în redacția revistei Luceafărul, cu autoritate morală foarte mare, deși cu structuri diferite. Cu un aer paternal, Grigore Hagiu știa să intervină în concurs de replici cu finețe și răutate; cu o inteligență scilicet, Nicolae Velea împunea respect și o oarecare teamă”. Amîndoi au trăit în și pentru literatură, definesc o etapă a literaturii române. Grigore Hagiu prefața grupului restrîns de prieteni. Impresna cu Nichita Stănescu, Cezaer Baltag și alții se constituie într-un adevărat cerc literar a cărui „membri” era Oda în metru antic de M. Eminescu, un fel de program literar, dar și în viață. Tot ca un însingurat a trăit și Nicolae Velea. Cînd se nimeria în adunări mai largi provoca lumea la introspecție prin replicile sale tăioase. În concurs de replici cu Fănuș Neagu a rămas celebru: asistenta l-a declarat în unanimitate câștigător pe Nicolae Velea. El a fost — cum s-a spus — un Socrate desclășărit o Atenă mai nouă.

Iulian Neagu vorbește despre Grigore Hagiu și Nicolae Velea, constatănd că doi prieteni uniți extraordinar prin literatură, dar și prin spiritul lor atît de tragic. Nici unul nici altul n-au primit funcții în administrația literară. Li se cuvin, cel puțin după moarte, nu numai gloriile noastre bune — dar și reconsiderarea în trecut lor opoziție în stilul reprezentativ și în studiul aplicat asupra lor.

Matei Gavril laudă inițiativa revistei Luceafărul de a-și cinsti înaintașii, apreciază înaltă tinută morală și profesională a lui Nicolae Velea și Grigore Hagiu — și le dedică amîndurora un poem.

A. I. Zăinescu: „Atît Nicolae Velea, cît și Grigore Hagiu reprezintă, pentru timpul culturii și al spiritualității noastre, acel ceva fără de care alții, mai tîrziu, n-ar putea să înțeleagă pe deplin acest timp. Cu generozitatea și vocația lor, cu căldura și respectul cu care găiau să însoțească ideea de scriitor — și au dat și dau un exemplu de mare frumusețe umană.”

În închetarea primei părți a sedinței, scrie Jeanine Stavarache a cîntă din poezie laudă ale lui Grigore Hagiu.

În partea a doua a sedinței Mihail Ungheanu mălută prezența în sală a lui Ion Lăncrănjan, cel care a girat debutul editorial al lui Nicolae Velea (Drumuri în cîmpie, ed. Scrierilor Române, 1950) și l-a propus atenției revistei pentru această țară. Invitat să vorbească despre Nicolae Velea, Ion Lăncrănjan își rezervă plăcerea de a lua cuvîntul după lectură, de partea criticii — astfel că Nicolae Velea se prezintă singur, scurt și cuprinzător, spunînd doar de unde este (Valea, la 28 km de Slatina) și citind năvăla ține, prezentată cu titlul „Tata nu poate să moară”.

Ion Lăncrănjan deschide, asadar, conform promisiunii, cîntă critică, vorbind pe scurt despre împrejurările în care l-a cunoscut pe Nicolae Velea. (Am ajuns să-l cîntă la insistența poetului în biblioteca Ateneului Titu Dumitrescu) — dar arîndu și „curajului” și dezinteresului cu via deosebit de prezentare: „Cînd citești cartea unui mai tîrziu coleg ești pu la o dificultate inevitabilă: dacă nu-ți place trebuie să-l spui — dacă-ți place trebuie să te rogi de alții să-l publice (atunci cînd nu ești „cu funcții”). Mi-au plăcut povestirile, am avut o singură rezervă: titlul literatură. Dacă va fi lesă la lumină recomandată de mine, își va vedea automat prietenii și dușmanii mei. A riscat, l-a iestit o carte care a fost bine primită. Este, pentru mine, motiv de bucurie.” Ion Lăncrănjan consideră proza lui Nicolae Velea drept autentică, de un realism sincer și în realizare, înăd, că a înalt mai mult în serios. Are multe lucruri de spus — dar are și multe obligații. Scriitorul român de azi e foarte bun, dar nu se ia în serios în măsura în care ar trebui. Talentele obligă, și ceea ce au făcut cel dinaintea noastră este apăsător pentru noi. A înăd, mai mult, te cutreie mai mult — prin creație — la că ce l-a spus și lui Nicolae Velea.

Dan Alexandru Condescu consideră că a ascultat o povestire excelentă, în care felul de a scrie ar fi putut trădi ușor prozatorului de cîmpie, limbajul ăntăd și se menține pe mîchie — cutit”, a se opri unde trebuie. Totuși, uneor cîntărea locală este excesivă. Avem de-a face cu o poveste de dragoste și moarte, cu o crimă clar — indicie și fiind răspîndite destul de savant pe parcurs. Trama povestirii ar fi fost tragică — dar o anumită nesigurantă

nese, și în care stă întreaga trăire colectivă — iar Nicolae Șerban Pîru nu este de acord cu finalul, pe care l-ar fi dorit lăsat în echivoc, în bănuială, nu explicit. Mihaila Meraru-Măndrea este impresionată, la rîndul ei, de personajul feminin — mama eroului — a cărei moarte este semnificativă (nu are parte de viață, se înăd în rîu și nu poate este găsită — ceea ce poate fi o urmă a păcatului ei). Și moartea mamei accentuează criza identității personajului.

Dumitru Băileț consideră proza extrem de tragică: „Nu poate fi tragedie mai mare decît aceea a omului care nu poate muri fără a fi iertat... Proza te obligă mereu la rememorare, la re-lectură, iar anumite amănunte sînt foarte pregnante, ca niște instanțane” bine fixate. Astfel: jocul cu copilul, bătaia femeii, cearta cu vecina. Moartea femeii este ca o pedepsă ce face ca tragedia să a proporții și mai mari.

Pan Izverna aduce aminte că tragișmul este catartice și consideră că finalul prozei salvează, artistic. Viziunea despre lume. Scrie la persoana I — ca o biografie personală în timpurile II salvează, totuși, pe copil. Îl conștientizează drama. „Mă bucur că specia prozatorilor rurali continuă atît de puternic la noi” — își încheie cuvîntul Pan Izverna.

Dan Freda atrage atenția asupra elementelor stilistice ce definesc starea înăd în fața unui scriitor matur, care ne-a cîntă o proză de excepție, foarte bine scrisă. „Tema este unică; lumile în care poate fi plasată sînt infinite (sat, oraș, etc.). Această lume rurală nu e de loc epuizată în ceea ce ne poate da.”

Mihail Teșchearu subliniază „meritul prozei este un merit în sine, nu depinde de lumina rurală în care se desfășoară acțiunea”. Subscrie la părerea lui Ion Lăncrănjan, Dan Alexandru și alții și Ilie Bădescu. Toate comentariile au consimțit la judecata că Nicolae Velea este un prozator autentic, de la care se poate aștepta o proză autentică.

Nicolae Georgescu

Urmare din pag. 1

Alexandru. La vîrsta de un an, Ilarie Chendi rămîne orfan de mamă. Va fi crescut de bunica sa la Bandul-de-Cîmpie, unde va urma și școala primară de stat. În 1893 începe la gimnaziul literar din Mădăraș, de unde pleacă, în anul următor, la liceul „Filibosop Teusch” din Sighisoara, obținîndu-și, în 1891, bacalaureatul. La terminarea liceului, Chendi știa bine limbile maghiară și germană și era temeinic inițiat în literatura scrisă și în cele limbi. Din anul 1891 începe să scrie în revistele literare. În anul 1892, la invitația lui Ștefan I. Iosif, devine colaborator al revistei Muză și Societății de lectură „Andrei Saguna”, publică primul său articol de estetică: „Ceva despre idealism și naturalism în arta poetică”, precum și versuri și proză. În 1893 trimite portrete și năvele la „Telegraful român”. În 1894 absolvă Teologia care nu-l atrage și, părăsînd tradițiile familiale, se înădre la Facultatea de litere de la Budapesta, dorînd să devină profesor de germană și română. Între 1894-1898 urmează cursurile Universității din Budapesta, alături de Iosif și de alții, de academicienii Gustav Heinrich, autorul unui renumit tratat despre istoria literaturii germane, și de patriotul Alexandru Roman, profesor de limbă și literatură română, membru al Academiei Române din București. Activează intens și rodnic în cadrul societății studențești, „Petru Maior”, în care vor activa mai tîrziu și Goga și Agărbheanu. Prim 1895 se apleacă de mîncare culturală tribunită, la care participă și criticul G. Bogdan-Duică. Ca student, Chendi a fost un militant-patriot neînfricat. Ideile sale politice era: „omni non la situatî schimbate”. Devine colaborator al ziarului Tribuna pe postul de la Arad și apoi al Familiei, cu un carnet critic la rubrica Salon. În 1898, pentru a evita serviciul militar în armata austro-ungară, se stabilește la București, unde e angajat ca ajutor de bibliotecar la Academia Română. Aceasta-l va rămîne cea mai înaltă funcție. Va colabora, în 1892, la ziarul Libertatea de la Orăștie. România jună. Conferințe literare. Noua revistă română etc. La 1 oct. 1901, împreună cu I. Constantin-Stăns și St. O. Iosif, întemeiază revista Cucerul literar, care după cîntă numere se va contopi, la 2 dec. 1901, sub direcția lui Coșbuc și Vlahuță cu

face ca lucrurile să alunece puțin spre senzațional. Poate că un dozaț ceva mai tensionat al elementelor dezvăluite un flor mai tragic. Nu e o crimă oarecare, ci un fratricid. Aminteste și de Panait Istrati, dar repet, tragedia este suplimt prin picturalitate, autenticitate. Povestirea este foarte vie, antrenantă.

Nicolae Georgescu consideră că avem de-a face cu un univers repedepit, un fel de rană vie care ne invită mereu la retrospectivă pentru că nu s-a tras ușa peste lucruri, au rămas în stare vie și dureroasă. Nexistînd deosepa, năvele nu se încadrează în genul tragic, însă o durere a neîmpînțitului. În fond, tatăl însuși, pe patul de moarte, cere a fi pedepsit — se refuză acest lucru de unde o durere continuă, care nu se încheie, care ține întreaga lume într-o stare înăd de viață-moarte, care atinge rădăcinile ontogenice ale ființei.

Radu Comănescu consideră că e o abordare de tip psihanalitic. Subiectul este general uman, „cred-că acest frăntim por-al lui Nicolae Fulga nu este decît încercarea de a particulariza ceea ce este foarte general uman. Autorul a trebuit să dea viață ideii, să localizeze, de aceea recurge la un loc și în timpul tragic, la o colocatură locală. Ideile cu pot trăi în abstract, au nevoie de trupul cuvîntelor.”

Ilie Bădescu: „Dar, oare, suspendarea legii morale nu este o expresie a tragediei?” — După această sistematizare transată a discursului anterior, vorbitorul atrage atenția că proza cîntă ridică și problema vizionilor țărănești refuzate: „Este o prejudecată că lumile țărănești nu pot crea universal. Proza cîntă demonstrează, laică, că lumea țărănească are pe seamă proprie tragedia omului rău din om, oferînd vizionii mari. Universul țărănesc nu produce numai vizionii „sămăntorilor” — el este capabil a aduce în discuție problematica umană universală”. Vorbitorul atrage atenția asupra crizei identității personajului (nu-sîi mai cunoaște tatăl, nu-sîi recunoaște originea) — și în acest sens sfîrșitul este hotărîtor, decisiv.

Ceasav Călinescu susține că scriitura propriu-zisă a prozei este o combatere între satirescul (simbol) și realismul atroce. Elementul tragic — prezentat la tot pasul — este această amănare, suspendare a sentimentului, prezisibil în întreaga construcție.

Radu Saracescu laudă mai ales simbul, cîntă-

nicolae fulga

taina

În decembrie haba poti trece printre zori si amara, ziua este o biata spartura vinata in buza noptii. Nici nu s-a răci bine mămăliga de prinz si s-a dus de mîini el pe ploaie, de vite, pe lucruri, se sfîșie în arduri si se zădărește temeinic începînd de la pămînt.

În casă, întinerul iese de sub pat. Cînd eram mic îmi era frică să stau cu picioarele goale așădînd pe marginea patului. Venea nica Petre, fratele tăii, mai mare, stătea pe pat, mă pune cu picioarele pe opincile lui, mă cobora pînă la pămînt și odăla zicea: „Păsea!” și mă arunca în sus să mă aperse de întineric. Apoi iar mă cobora înel ce să mi se facă tricică și iar mă arunca în sus pe pîntelul lui, și eu țiuam și rideam într-o frică bucuroasă pe care numai nica Petre putea să mi-o aducă.

Acum întinerul lăvoragea din mine. Umbrile care întuneacă odăia sînt poate gîndurile mele, și ceilalți cred că s-a făcut noaptea. Sîntem mulți, miroase a om, a coloz, a fum, a vară și aerul e rădă și dădă. Tata, în nes Stăp, apoi Anica, vară-mea. Lîngă mine sînt Mitre. Mitre a venit mîncat: stă totă noaptea la noi, pleacă în cîntădul de ziua ai cocșilor, aștepte vreun ceas acasă și vine iarăși. „Hai,

zice, mă, trînteste-te și tu pe undeva de-acă și mai stau eu!”

Eu stau între paluci rezemat în cot și cu mina dreaptă sub căpătîlul tăii. Tata e alb. Cînd îl sculam să-l dăm apă, i se zădărește prin urechi, lumina din ferestra din spatele casei. A rămas mic. Sîi cu ochii deșchiși, nemai și spăzma țînd în el dinăntre de sfîntul Dumitru. Nodul titului îl alegea odăta cu răsuflarea, din capul pîntelului pînă sub bărbie. I s-au scurțat buzele. Cînd vîi de sfară, n'chidă, te duci cu zîndă și rîde. Din cînd în cînd, îel adună puterile și scutește printre dinții: „Doamne, la-mă!” Apoi strigă la mama: „Tudoroo!”

Mama era robustă, cu umerii largi, bărbătești. Cînd ungea cărta, mama omura unărul sub loțră și sălta singură, tata scoțea roata repede și da pe oșie cu mîlăzîndu cu păcură. Aven ochii întinerului cu umărul de țără. Mergem domol, legăndu-și ușor povara frumoașă n pîntelul sub cămășa întotdeauna albă, curată cusută cu arieli albastru la un fir.

„Bă, la lu' Jola, ce face mă-la?” — mă întrebau bărbăți tineri.

„Dar n-are cu cine” — zicea Dumitru lu' Trică, iar ceilalți hohoteau multumit.

Tata o batea des. Ca sta neclintită, biruțoare, în biclii tăii. Numai ochii îl închideau dureros la fiecare pînteritură. Nica Petre serea pînterulă dintre curți și alina între ei: „Ce-aveți, mă, să înnebuniți?”

„Ea înalt și spătos nica Petre, umbla cu că-mășa albă, lăună și cu lămne largi cum se umbla demult. Din frunte îi ăseuau sprîncelele ca două tufe de „Lemnul lui Dumnezeu”. Avea palmele mari și asore. În ajutorul Anului Nou, lumulea, oară din coada calului, făcea lațuri și prindea brațele la sira de paie. Mi-i aducea în clurel. Bietele, păsări zburau prin casă se prindeau cu zăharele de prosoape, de perdele. Le prindeam cînd se lăzeau în seam. În ziua de Anul Nou, le tăia, le lumulea în vatră cu mîna, și eu cîntăcîm înăd, pe lărat ca să fu tot anul ușor-că nășărea. Văra îmi făcea cărușoare și felinar din dovleci.

„Lasă-l, mă, nene — zicea tata — că ni l-ai suit în cap, nu-l răzgiia!”

Nica Petre avea trei fete, de vară-mea Anica, pe Veta și pe Stănuța, toate mai mari ca mine. Tusa Lîna, după ce a născut-o pe Stănuța, a rămas galbenă și neputincioasă.

Nicolae Georgescu

Urmare din pag. 1

Alexandru. La vîrsta de un an, Ilarie Chendi rămîne orfan de mamă. Va fi crescut de bunica sa la Bandul-de-Cîmpie, unde va urma și școala primară de stat. În 1893 începe la gimnaziul literar din Mădăraș, de unde pleacă, în anul următor, la liceul „Filibosop Teusch” din Sighisoara, obținîndu-și, în 1891, bacalaureatul. La terminarea liceului, Chendi știa bine limbile maghiară și germană și era temeinic inițiat în literatura scrisă și în cele limbi. Din anul 1891 începe să scrie în revistele literare. În anul 1892, la invitația lui Ștefan I. Iosif, devine colaborator al revistei Muză și Societății de lectură „Andrei Saguna”, publică primul său articol de estetică: „Ceva despre idealism și naturalism în arta poetică”, precum și versuri și proză. În 1893 trimite portrete și năvele la „Telegraful român”. În 1894 absolvă Teologia care nu-l atrage și, părăsînd tradițiile familiale, se înădre la Facultatea de litere de la Budapesta, dorînd să devină profesor de germană și română. Între 1894-1898 urmează cursurile Universității din Budapesta, alături de Iosif și de alții, de academicienii Gustav Heinrich, autorul unui renumit tratat despre istoria literaturii germane, și de patriotul Alexandru Roman, profesor de limbă și literatură română, membru al Academiei Române din București. Activează intens și rodnic în cadrul societății studențești, „Petru Maior”, în care vor activa mai tîrziu și Goga și Agărbheanu. Prim 1895 se apleacă de mîncare culturală tribunită, la care participă și criticul G. Bogdan-Duică. Ca student, Chendi a fost un militant-patriot neînfricat. Ideile sale politice era: „omni non la situatî schimbate”. Devine colaborator al ziarului Tribuna pe postul de la Arad și apoi al Familiei, cu un carnet critic la rubrica Salon. În 1898, pentru a evita serviciul militar în armata austro-ungară, se stabilește la București, unde e angajat ca ajutor de bibliotecar la Academia Română. Aceasta-l va rămîne cea mai înaltă funcție. Va colabora, în 1892, la ziarul Libertatea de la Orăștie. România jună. Conferințe literare. Noua revistă română etc. La 1 oct. 1901, împreună cu I. Constantin-Stăns și St. O. Iosif, întemeiază revista Cucerul literar, care după cîntă numere se va contopi, la 2 dec. 1901, sub direcția lui Coșbuc și Vlahuță cu

Sămăntorului. În 1908 se căsătorește cu Ana Husu, nepoată de soră a lui A. Păpuș-Harian, cu care va avea doi copii. Pentru întinerirea familiei, Chendi va munci enorm la Biblioteca Academiei sau scriindu-și cronicile pentru atrea zăre și reviste din vechea Românie și din Transilvania. În 1908, Chendi este unul dintre întemeietorii Societății scriitorilor români. Este un an în 1910, va începe o intensă colaborare la revista Luceafărul de la Sibiu, care se va bucura de o apreciere deosebită: „Cînd a început să scrie Ilarie Chendi la Luceafărul — scria O. C. Tăslăuanu — revista a avut o zi de sărbătoare. Scrierul lui vîoi, ușor elegant și călătos înviora atmosfera culturală a Ardealului, plină de meticolozitate, pedantismului și de umilținea față de stăpîni pretenții”. Munca intensă, viața chinată și zăbulunată, extenuarea nervoasă, vor tulbura lumea mîntii sale ascuțite, vor călătina echilibrul psihic al acestui puternic personalităț. Marele lui inteligență se întineră în luna decembrie a anului 1911. Chendi va fi înternat la Spitalul Pantelimon, unde se va sinucide, la 25 iunie 1913, la o zi după moartea, la fel de năprăznică, a bunului său prieten St. O. Iosif. Se stîngea, astfel, un valoros critic literar și zărat, un strălucit polemist și un mare luptător pentru unirea tuturor românilor între granițele aceluiași țări. Activitatea critică a lui Ilarie Chendi s-a concretizat în volumele: Începuturile zădăriștilor noastre, 1788-1793 (1900), Zece ani de mișcare literară în Transilvania — 1890-1900 (1901), Preludi. Articolele și cerceșele literare, (1902, edita a II-a 1905), Folioleane (1904), (edita a II-a 1925), Fragmentele. Informații literare (1905), Impresi (1908), (edita a II-a 1924), Portrele literare (1911), Schiță de critică literară (1924), reproduce toate în ampla editură Pagini de critică (1969) îngrijită de Vasile Netea. Primul volum din edita lui Dumitru Băileț cupinde primele două lucrări ale lui Chendi apărute în volumele respectiv Începuturile zădăriștilor românești și Zece ani de mișcare literară în Transilvania precum și 5 ani de cronici și articole publicate în perioadele între anii 1893-1899. Numele lui Ilarie Chendi se leagă, de asemenea, de nume-

roase și temeinice editii științifice din operele noastre scriitorice, precum: V. Alecsandri, C. Negruzzi, A. Odobescu, M. Eminescu, Ion Creangă ș.a.

În critică și istorie literară Ilarie Chendi s-a impus de timp 1895 cu un talent dinamic, fecund și foarte cultivat. Chendi intră în cîmpul criticii literare românești cam o dată cu N. Iorgu, G. Ibrăileanu, M. Dragomirescu, E. Lovinescu. În vremea cînd se intensifică polemicele dintre adepții lui T. Maiorescu și cei ai lui C. D. Gherea, cînd are loc o mare eferveșcență literară care, paralel cu afirmarea simbolismului la noi, va face să apară poporismul și sămăntorismul. Chendi va fi un critic sămăntorist, fără a închege oportunistul critic propriu-zis, Chendi cere scriitorului tîr calități: „legături distincte cu viața neamului său, cunoașterea trecutului istoric și literar al acestuia și puterea originală de a crea”. Cufundat în manuscrisele lui Eminescu de la Academia, admirator entuziast al publicisticii eminesciene, Chendi va reține ca un principiu fundamental al criticii sale „fondul național al operei de artă”. „Scriitorul deci, ca simțire și mentalitate, trebuie să fie expresia tipică a rasei sale; toată activitatea lui să pornescă din spiritul și cercul de gîndire al acesteia; să păstreze tipul formei ce vie se dezvoltă; să stea în strînsă legătură de continuitate cu trecutul, căci numai astfel va putea înfrîni asupra vieții intelectuale și culturale poporului său”. În privința limbii literare, el crede, ca Goethe, frații Grimm, Al. Russo C. Negruzzi, Eminescu, Hasdeu, că „orice limbă literară trebuie să se răzime pe litere obștești a poporului”, deoarece „este destul de cuprinzătoare, înclî gîndurile cele mai subtile și simțămîntele cele mai frumoase (pot) să se exprime prin ea”. Apără dreptul provincialismelor de a pătrunde în limba literară. Cere poziții tîr, din școala lui Coșbuc, „cu mai multă adîncire în studierea limbii și poeziei populare” ca un izvor inepuizabil de îmbogățire a artei culte. Greșit ar fi, însă să vedem în Chendi numai un apreciator al artei de inspirație tradiționalist-autohtonă, cultivată de un

găină”. Cînd a ajuns la cosul pîntelului, doctorul a luat funingine cu cutitul acela al lui și a zis:

„Vedeți, mă, ce aveți de piept cel care fumă și-a făcut semn. Danciu să lase bărbății să vină să se uite. De atunci s-a lăsat de tutun Gicu lu' Niță, de la moartea lui nica Petre.

Eu l-am văzut pe nica Petre frumos, bărbierit. Numai pîntelul lui lat și cu păr mult, prin care îmi trecea de degetele și închebam; eu de ce n-am? Era leasat cu un prosop din care murea sinele. Mă ridicase mama de mături și mă așezase în cărău la capul lui. Mă uitam, îmi venea să nun mîna acolo la git, dar îmi era teamă că face ceva rău. Incolo nu simțeam nimic. Pînă la moartea și a zăi, mama cu glasul înecat de lacrimi. Atunci m-a cuprins frica, m-am uitat după ajutor în ochii uzi ai mamei, am înțeles că trebuie să mi-am băgat buzele sub mătulele aspre ale lui nica Petre. Am întîlnit apoi privirile atitate ale tatii ca și cînd ne prînsese într-o mare gresală; și mama m-a lăsat lărasă de subțorii și m-a coborît din cărău.

Treceam prin fata primăriei cu mortul spre cîmîrit și din beci se auzea Turturu urînd. Oamenii mergeau tăcuti, cu capetele în jos. Soarele arunca și el o lumină tristă, cu de luminare. Parcă n-avea nimeni uretele lui Turturu. Cine să audă și de ce să audă? Stău în fața Dănușului cu fîntă și apă. Cînd eram înăd, gema Măncică: îi venise rîndul. Femeile celor din beci, cu copii, cu frați, cu rude mai de vară umpluseră curtea primăriei. Noaptea l-a pornit la Păchel. S-au întors după două săptămîni. N-au mai fost bunii de nimic, năi primăvara. Măncică, mai ales. El năi venise în primăria la tinerete cu nica Petre, dar, cum zicea și el: „Ce să mai am cu omul tocmal acum. Ce-a fost s-a dus. Dă-l dracului de pămînt că tot aici e o să ne mănînce pe toți!”

Tata a intrat entrecu al bisericii în locul lui nica Petre. Acum murea în două părți. Bătea uclule căzute din gardul lui nica Petre și cumăbara fetelor rochii de stambă. Trei cruci a cumpărat tata și le-a dus la cîmîrit. O alegea de ce mai mare din cărta crucurilor, da cînd duble de fric, o slujba popo și o cuneșă capul lui nica Petre. Iarna o rucueu țicșii să pună pe foc. Pînă la urmă a dat cit o dat, a mai dat și tusa Lîna două duble și au pus o cruce de piatră. S-a lîmștit. La arie făcea două sîrți. Se tira tusa Lîna să-l ducă mîncare sau ne trimitea pe noi, că mama murise.

A murit la un an după nica Petre. S-a dus să scoată cîmăna din Ol. A scos oțetice de mînsul, le-a scălat, le-a silit, le-a rezemat în pînteră să se scurgă de apă, apoi și-a aruncat tusa care o mai avea pe ea și a intrat spre frîi apoi. Celelalte femei, Rada lu' Cîncuș, Roza lu' Dînta și Bica Cîncuș, au rămas să scoată cîmăna curată să se lîmșezească de mil Ba. Roza și-a zis: „Păa, unde dracului te duci? Vrei să te la așa?” Au mai văzut-o răsturnată în mijlocul Olului, au strigat, dar n-a avut cine să-o salveze.

Sase zile a umblat tata pe malul Olului, năi cum venise să plătească de s-au dat la fund și-au căutat prin rășnă, a întrecut podarii, a ajuns la Dunăre, la Izbenici, toalele de îngropăcune și le-ar fi ales tusa Lîna, dar tata n-a găsit-o.

Peste mulți ani, vorbeam cu tata despre Ol, cu mama cum venise să plătească pînteră zicea: „Cîmănele de Ol, cîntă place nu mai dă înăd”. Mama plăcuse și Olului. Puterici vrăjmas își făcuse tata!

Așa s-au dus și nica Petre și mama, a rămas tusa Lîna de ne-a roștit, Acum o să se ducă și tata. De la sfîntul Dumitru trase să moară. Parcă îi e frică să treacă dincolo. Nu-i pierde deloc spaima din ochi. Cîntădă și se lîmșete, se duce pînă aproape de poartă. Anica ne face cămăna și tusa Lîna curată să se lîmșezească în tavan și nodul iar începe să-l alege în git. Dincolo, la far, veșnicorele mele, Veta și Stănuța, toacă țoca. O toacă și fia țocată. Eu întevătesc treburile casei. A mea, Boranțica, potolește vîetele pe afară.

Vente Jola și zice Anica în glumă — ai făcut păcate la tinerete și d-ăia nu te lărdă Dumnezeu.

Tata încrețite din nă cu nă. Vine Boranțica cu lampa arînsă și o pune în cîntul ei bănt în mijlocul peretelui. Dada Rîtu scoame de mîncă rezemată de sobă. Stăm, lăzeacă cu gîndurile lui. Oare, tata mai sîndă? Îl vîd mîscînd din mîna a chemare. Aplec urechea și ei îmi suflă printre dinți: — Aștia nu mai pleacă?

N-am auzit numai eu, a auzit și Anica. Îmi face semn cu ochiul și zice: — Măi bănt, măi bănt, trăitorilor, și noi crăia că li s-o fi urit și la oamenii țării cu nica în casă! Dada Rîtu, eade soba pe dumneața!

Iese și Boranțica.

Rămîn cu tata. Gema adine, plîngător și lă-răși mă cheamă. Mă aplec peste el. Nu mai sperăm în ochi, are lacrimi. Mișcă din cap și lacrimile o iau sîroape pe lîngă urechi. Iau cîrpa de cîntă și-l șterz.

Să mă lerti — îmi suflă printre dinți — și să mă lerte și Dumnezeu pe nica Petre... eu l-am omorît. I-am tăiat gîtul cu barda. M-a cunoscut căteava și nu s-a dat la mine. Am crezut că ești băntul lui făcut cu mîna-tău... Nu zici nimic? — mă zice după un timp.

Eu tac ca platra.

Nu mă zici nimic? Nu mă lerti? — strigă iarăși, de data asta cu ghea și lacrimi în impleu țărăși ochi și gesece apaima. Ceilalți l-au auzit vorbind și intră de vîrfuri pînterelor, unul cite unul.

— Ți-a spus ceva? — mă întrebă Anica.

— Nu, — răspund eu și ies afară. În noaptea să mă întreb în lîmiste cine sînt.

Eu tac ca platra.

Nu mă zici nimic? Nu mă lerti? — strigă iarăși, de data asta cu ghea și lacrimi în impleu țărăși ochi și gesece apaima. Ceilalți l-au auzit vorbind și intră de vîrfuri pînterelor, unul cite unul.

— Ți-a spus ceva? — mă întrebă Anica.

— Nu, — răspund eu și ies afară. În noaptea să mă întreb în lîmiste cine sînt.

*) „Ilarie Chendi”, editie, prefață, note și comentarii, tabel cronologic de Dumitru Băileț

POSTA REDACTIEI

ALINA M. BUCUREȘTI: Din cele patru texte trimise titlul Năsturea stăcilor: „Fructele pădurii — zăbăite cu fior și cu aur în păr — domnește și în răsar, încet — visul semintelor... / Șterpe”: aceeași schemă — afirmație (descriere, tablou etc.) urmată de negație (finalul contrapunctic) în Destărmare („La poalele muntelui... / Te visai pasăre, / și poți urca, în zbor, / spre culmi de lumină etc. încheiat cu: „Visa risipiți, răzâcindu- / de după zăbrele”). Important ar fi ca nimic din text (poem) să nu poată fi pus între paranteze și eliminat, fără ca textul înșu să piardă. Renunțați la „umplutura” ori găsiți alte soluții.

COSTACHE SIMONA MARIA, Galați (el. a X-a): Cităm din scrisorile: „Inevitabil, poezia — zăbăite cu fior și cu aur în păr — domnește și în anotimpul defructurării. Inevitabil, toamna cîntă, dezvoltându-se. Fiecare să se întindă aceluși dată ce fiecare fenomen, fiecare secundă de viață, de lumină înseamnă un strop unic, repetabil de frumusețe — esență a existenței noastre — predispunând la reflecție, la gând idealuri, dorință de adevăr, odată ce există în viața fiecăruia momente de profundă și limpede vibrație când, auzind, miraj și fremătătorii rostim, ca odinioară Tudor Arghezi: «Am plîns de frumusețe» și când, împovărat de nefericitul izvor de lacrimi al firii noastre ne stîm prin demnitate mai degrabă înclinați spre simplitate în necomunitate înfruntare cu noi înșine și cu ceilalți”. Dincolo de ușoară înclinare spre preînținată și bombastism, specifică poate vîrstei (mai vizibilă în ultima frază a scrisorii: „expresie a încrederei mele... / măreția de neînlocuibil... / nelămurită frumusețe a sentimente-

lor de baricada prezentului” s.a.) și care trebuie domesticită, rămîne exprimarea lejeră și înșelătoare, cum și maturitatea ei. Același cântă și se regăsește în cele cîteva zeci de „poezii” care urmează, dar acolo ele se transformă în non-calitate, pentru că poezia este altceva decît o exprimare (ingrijită, literară) pusă în versuri (Dimineața rubinie ninge iar peste / Căpșul și stîlpa pace absorbite prin unghere etc.). Încredința să adoptați față de poezie atitudine pe care o deservim în scrierile: cu-fundind-vă în unicitatea clipei, a trăirii, a gândului, și găsiți-vă expresia pe cel posibil unică, în care să se rușineze adevărul experienței de particulare. Încercările de gînd acum sînt modeste, la voia procedurilor elementare înșușite în școală, cu ecouri mai ales din Alecsandri.

FARCAȘ OANA, București: Trimiteți un grupaj scrisor.

INDIRA SPĂTARE, Iași (el. a XII-a): Frumoză (cf. fotografiei), inteligentă, impetivă, nonconformistă. Texte vot (?) haotice și goanice, uneori împlinite (v. Scliprii de foc: „Fiindcă neîndărărea / clocotește-n mine, / par-fumul rostogolitor / nu mă poate / pleca prezentul / lăbure-mă a agitație” / În zăua ce plutește / o-bărb / metaforic / vai / vai / cîntă / cîntă în această secvență! — n.n.). De-ar fi un text să facă / cu vîră / Te-ai cere în locul / domniei lui Schumann / (a căruia muzică o ascult / aș dăru / sacre tablouri vivante). Mă lesă în lîlă resemnată / vara, rîșnă / veche / înecată / prin sufletul îndrăgostit / al pianului: am glumit, textul are o unitate de ton și un elan care i-ar fi putut asigura împlinirea, dacă n-ar fi fost mînat de a sumă de neînțeles. Poza o reținem, împreună cu poezii de pe verso Trimiteți un grupaj mai controlat.

OANA KADAR, București: Selectaia sferică, cum zice un vers de-al ei, de o „medesărită Monomote”. Mai expresivă decât să gîles: „Desămora mea crește pînă dedesubt / săbîntă le-deră cu pîntecul supt / Văd oameni de aici, Văd inamici și inapoi, cu ochii apăsați de frunte moț” etc., dar rimele sînt simple și

Punct unghiular

înaintea-năpeli cine mai știe
mîinile-mi scapără
mal fraged ca pruncul rămii să adun
sub pleoape a zăruie în două de
un stiel de lăsuți
Mă gîndesc la tine în timp ce liniștea-mi
săpă
ființii în trup pînă la o tulburare apă
— nu-șteie că lumina nu apără /
că așa nici mîinile nu vede încoace să apuci
cînd din tine ca dintr-o casă străină
îți vine să fugi

Metaforă posibilă

amnezice, poezie, însetate
nerodid, nepăstrînd urma rodului
clar răspîndit în eter
sunt
abur în care intrăm cu nările fericele
asa de deretne și de neîmpliniri
amnezice, aerele ca trupuri umezite
de rouă
și amnal gurile lor sint guri de dulăi
asmușiți
sare migrările sufletului.

De aia sînt aceste poezii
și aia sînt aceste poezii,
de aia sînt aceste poezii,
de aia sînt aceste poezii,

sugestia textului depășește uneori (în negativ) intenția. Așteptăm o altă recoltă.

LIGIA STAN, Piatra-Neamț: Nu vă pot da un „stat” în „stolba de aur” a dv. toate aceste texte pot fi păstrate, evident, în perspectiva unei evoluții. Nivelul lor e onorabil, „publicabil” chiar, dar, dacă e să fiu sinceră, mă deranjează aceluși lor de „cuminență” sufletească la nivelul expresiei, ceea ce obturează autenticitatea, forța, vîl (fie și exagerat) al trăirii. Dacă v-ați refuza în „concepte” toamă pentru a adăpa ceea ce este mai personal în vocea dv.,

ca în fața unei cascade ca în fața unui astru rotund pe care privirea noastră îl aparge.

Mare de noiembrie

Culeș deasupra lumii, abor dulce
răzite stiele: este locul de unde-am fugit
este locul unde lubeam depărtarea și ura
dar nu
nispul se-mpărășite, se adună de vînt
îl primeam și mă gîndeam la cealaltă,
cealaltă va veni să-și arate cele a mie
de chipuri
fără s-o întreb dacă e este
fără s-o întreb s-a-ni din ele să strig:
aș mai fi iubit dacă n-ai fi fost tu mai înțil
dar nispul se-mpărășite iar
E așa ora a stiele la care ești singur
morgenstimmung, sopteli, morgenstimmung,
cînd am venit fără să știu de tine, erai
marea de noiembrie face, la ce nu-ntrebi
nu-ți răpuade
Calei durerii nispul — îi răpuade: era
ca marea de noiembrie de sigură și de era

Daniela Simionescu

și care rămîne astfel demă „onorabilă”, dar... confectionată, menită să disimuleze, nu să dezvăluie (v. Prevestitoare de bucurie: „Prevestitoare de bucurie / potrivnică ploaie de iulie / buclind scheletul zilei albit / de unde începe lipăul stielei / ceul curge aprinde / peste frunzele de stejar / sufletul meu îmbrăcat în hlamidă”: este o falsă confușune, decorativă, din care exact sensul hlamidii lipsește). Că am intuit exact sau nu, m-a bucura că părerea mea s-a vădit de vreun folos.

Gabriela Negreanu

REMEMORĂRI Fluturarium

1. **I**mi povestește un prieten, cum, timp de un an, în zilele, cu mici pauze de respiro, aflîndu-se în sala de lectură a Bibliotecii Academiei, a observat un lucru care l-a intrigat într-un fel. L-a anunțat oră, în sala își făcea apariția un bărbat cu figură ascetică, se așeza liniștit la locul său, scoala cu lujă din buzunar și ceasuri în șir, corecta și cu fîlă paginile unui album, încheiată deasupra Curios, într-o noaptea, prietenul meu l-a întrebat, ce anume carte cercetă și cu altă pasiune. „Un album despre fluturări” a răspuns necunoscutul.

A aflai și numele pasionatului îndrăgostit de colorii și gingășia lepidopterelor: **ION TUCULESCU!**

2. **F**emele române preocupate de întreținerea și sublinierea frumuseții lor erau o adevărată artă de a-și sublinia trăsăturile feței. Într-un tratat intitulat sugestiv „Medicamina faciei” se vorbește despre vopsirea pleoapelor și a genelor. Foloseau chiar genele false și alunitele denumite splenia. În loc de pudră se folosea un praș în, obținut prin uscare aripilor fluturilor denumite lămîiță (Conopacele chimii). Cîteodă, după unele versiuni, s-ar fi sinucis cu acul de coafură (acus discriminabil). Acul de aur al celebrei regine avea în vârful lui un fluture al cărui cap era cizelat dintr-o piatră prețioasă și continua câteva picături de otrăvă cu efect instantaneu.

3. **I**ntre-a dimineață de vară, în Desertul Gobi, am văzut rostogolindu-se în pește necuprînderea nisipurilor rozăștose un fel de sferă albă, un fel de bulgăre de zăpădă de mărimea unei mingi de fotbal. Apropiindu-mă, ochii mei au deslușit un ghemotoc compus din alăturarea aripilor tremurătoare a sutelor de fluturi adormiți de parfumul unui scosole albastru purtat de vîntul din zona Podisului Inalte. M-am apropiat cu grijă de sfera ireală de frumusețe și am constatat cu tristețe că fluturii erau morți ca și cum o substanță necunoscută i-ar fi sudat aripă lîngă aripă.

4. **D**intr-o poezie aproape uitată, un vers: „dacă te-ai săruta acum / ai inflori la subțiori / un fluture de foc te-ai face / scîpăt din ochiul unei flori”.

5. **I**n primăvara anului 1949, în astul copilăriei mele, sînt de cîmpie cu pășuni mănoase, pe o porțiune de aproape un hectar, s-a produs o adevărată invazie de fluturi. Erau albi, mi se așezau pe cap, priveau deoparte și vine să spun că vor de zăpădă. În sturul local (Patrioții) apăruese un anunț dat, probabil, de vreun colecțio-

CONFABULE

Chigul în așină
— ori mi-ai scuar
înconjurat de soare
cui de mare
semii exotici
frumose celorlți
grădini de corali
prin care nu se plîmbă nimeni
numai delinții își înșeseș surisul
așină este veche
din marșale ei
au crescut crengi mari
de escalti
mă privește în ea din cînd în cînd
și văd chigul tău
într-un scuar
cu așină.

Mircea Micu

Julian Neacșu

„Coloana”

Urmare din pag. 1
veni vorba) și, cu anticipare, rampe de lansare a rachetelor cosmice.
Desăfurată fără accidente notabile, nobila muncă a avut de la început semnele perfecțiunii. Toate greutățile au fost, tacit, învinse. Sosit de la Paris, spre sfîrșitul lunii octombrie, mai curînd la începutul lunii noiembrie 1937, Brăncuși a asistat la „tragedia” primului element integrat pe tronsonul inferior, vîndindu-și mulțumirea ca operațiunile tehnice să desfășoare așa cum a vîsat. Apoi a plecat din rouă, lipindu-se de bucuria momentului cînd, după dărimarea schelei de lemn (35 metri) coloana s-a născut înțililor ei privitori cu statura ce, sigur, va domina veacuri de acum înainte. Evident, legea de edificare momentului? Niciuna. Sau vor fi fost, dar fără Brăncuși, Onorariul artistului? Finantatori coloanei n-au fost zgîrciți, cu paralele: peste 10 milioane lei. Lui Brăncuși nu i s-a acordat decît chelulenile cu drumurile în și către România și, evident, sumele acordate erau mici și intrinseci. În rest, nimic. Lui Brăncuși nu i s-a propus un onorariu (și Mes-terul stia să cesară și mai ales să primească), însă că nu prea vîd în care leste a drepturilor de autor s-ar fi încadrat Opera aceasta. S-o pretuiască zăbăfete, cine? Cit poate costa un obiect cosmic rodit din mineralele Terrei și oferit Lumii?

Cartea inginerului Gorjan, sobră, de o modestie fără egal, gravitează în jurul a ceea ce ar fi biografia coloanei. Trupele germane au socolit-o în vremea războiului drept un „indicator primedios pentru eventuale atacuri cu bombe” drept care au boit-o cu o voinșă mare. Cîndva a fost scoasă în intrinseci. În rest, nimic. Lui Brăncuși nu i s-a propus un onorariu (și Mes-terul stia să cesară și mai ales să primească), însă că nu prea vîd în care leste a drepturilor de autor s-ar fi încadrat Opera aceasta. S-o pretuiască zăbăfete, cine? Cit poate costa un obiect cosmic rodit din mineralele Terrei și oferit Lumii?

Omenie

Urmare din pag. 1
fapt, bazele tractice, virtuale, ale puterii economice ale comunei, de aici, prin vîntul mîndă a oamenilor, izornind noile întemeieri, casele tinere, tractice, cu omenii lor asădărea.
Măgina, telerizorul, frigiderul, scua banalizat, ele s-au integrat: alături de războiul de festu sau de cărău, de fîntina curii sau gîrdă, cîmăie sau tirnă (privitor), în realitatea tîronului brăncian. Cei tineri lucrează o parte în imprevizibili intens industrializate, dar stiu să rămîna și ai satului, prin tot ce fac în sat oarecare, la 30 de kilometri de Derd... De aici sînt drumurile în istorie în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de pămîntul lor, iar corlele cu corlile ale me-terilor olari și cuibăfari coborât tot mai rar din munți. Asta va însemnă că nu mai sînt: moșii își fac tulnic și cuibare, cărțile și vase, cu aceleși drag de tradiție, cu același simț practic și înaltă artistică, în vîntă țară a lanțului și a Horii. Anotății de coastă tîdilor, moșii se lîng de p

CULORILE PĂCII

Pentru a patra oară artele Balcaniei, tinut inchiupit al unei mari frății de popoare, își dau mina în Capitala română într-un florilegiu de opere și personalități artistice de o cuceritoare diversitate.

plina de relief generații artistice. Într-un evantai stilistic marcat de varietatea viziunilor, dar și de vigoarea senzual-expresionistă a desfășurărilor cromatice și de ostentativă construcție plastică.

Expoziția internațională, aflată sub genericul păcii și înțelegerii între popoare, este materializarea unei conduite politice constructive, pe care țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu o probează cu consecvență în relațiile cu toate statele din zonă, în conformitate cu imperatiile timpului și ale normelor de conviețuire internațională.

Toate prezențele artistice multine, însă, un polifon și expresiv revăluie de amănunț și armonios această permeabilitate a ființei creatoarelor constituind liantul tuturor rostirilor și al limbajelor ce animă astăzi simezela Dalles-ului.

Fenomene ce capătă virtuți energice și plural exprimate în bogata colecție a artiștilor bulgari, în vreme ce pentru prezenta pictorilor din Albania problema capitală a fost aceea a unei reprezentări largi, cu lucrări din ultimele câteva decenii, dominante de conștiința viziunii realiste, explicite și de potențialul formativ al comunicării plastice.

Ceea ce domină această manifestare, încă de la inițierea ei, este puternica afirmare a dorinței de dialog și cunoaștere reciprocă și nemijlocită. Căile artei sînt, în acest sens, o alternativă exemplară în ciuda diversității accentuate de stiluri și limbaj, profilurile artistice, rostirile plastice ale participanților alcătuiesc un spațiu unitar și complementar de cultură și civilizație intrunit convingător sub auspiciile unor crezuri și idealuri umaniste și pacifitice comune.

Corneliu Antim

Constantin Găvruta: „Fetășă durăscă”

Eugenio Montale într-o nouă versiune românească

Recenta apariție a unei bogate florilegiu de poezii montalene este, pentru mai mare încredere, însoțită de o traducere în limba română de către Corneliu Antim.

Este de ajuns un neosofism, o silabă în plus, o rimă feriată, savantă, o peritrază în locul unui adjectiv, pentru a distruge o poezie.

Un merit important este conferit culegerii de criterii de selecție care a determinat fizionomia culegerii. Așa cum se arată în „Nota asupra ediției” postpusă unei „Prefețe” dense până în auzență, această cuprinde aproape jumătate din poeziile lui Montale, dar favorizează primele și cele mai importante volume.

Lirica italiană, preumăntor autentic, ne pune nu numai în fața unui dialog continuu cu antecesorii, prin reluarea de versuri, rime sau nume din poezii anterioare, ci și în fața unor mesagerii ai subconștientului, ceea ce a dus la crearea unui întins cîmp de rezonanță, ci și a auzului sau puzai a reluării din noi unghieri a unei imagini sau stimei proprii.

Reșuța multora din repetatele tălmăcirii din creația lui Eugenio Montale, între care la loc de cinste este și cea în discuție, ne fac să sperăm că nu pește multă vreme vom avea „versiunea românească integrală a operei cunoscutului poet.

Doina Condrea Derer

1. Eugenio Montale, Poezii, Antologie, traducere prefată, note și repere critice de Marian Papahagi

CULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN LUME

La Helsinki a fost deschisă o expoziție cu lucrări recente și dintre cele mai valoroase din creația pictorilor români Mihai Băndac, Traian Brăcean și Viorel Mărginean.

În Helsinki a fost înaugurată, pictorița finlandeză Asta Neamstio a vorbit despre înflorirea artelor plastice în România, despre valoarea și mesajele artistice ale lucrărilor prezentate în expoziție.

La Helsinki a participat Taisto Tolvanen, director în Ministerul Afacerilor Externe, prof. Lauri Lindgren, prorectorul Universității din Turku, președintele Asociației de prietenie Finlanda-România, oameni de artă și cultură, șefi de misiuni diplomatice și alți membri ai corpului diplomatic, un numeros public, reprezentanți ai presei.

În perioada 17-26 ianuarie, la Biblioteca metropolitană din Tokio a fost organizată o expoziție dedicată lui Mihai Eminescu, organizată de către primăria municipală și a Asociației de prietenie Japonia-România.

Au fost expuse volume cuprinzînd poezii ale poetului nostru național, în limba română și în alte limbi. Profesorul Atsushi Naono a conferențiat despre opera și viața lui Eminescu. Prelegerea sa a fost urmată de un microrecital de poezii din opera lui Eminescu și din literatura noastră, susținut în limba română și limba japoneză.

Expoziția și manifestările desfășurate au constituit un bun prilej de cunoaștere a creației eminesciene și a literaturii române în ansamblu, a stimulat interesul pentru cultura țării noastre.

Televiziunea albaneză a transmis un film documentar, cu același conținut, realizat de scriitorul Victor Eftimi. Au fost prezentate orășele București, Sibiu și Ploiești - locuri legate de activitatea scriitorului - interviuri cu oameni de cultură români, subliniindu-se prietenia tradițională dintre popoarele română și albaneză. (Știri Agerpres).

LINGVIȘTI CHINEZI AU DESCOPERIT RECENT CA ÎN TRECUTUL INDEPARTAT, chinezii aveau o limbă secretă cu ajutorul căreia comunicau lucrurile pe care nu trebuiau să le cunoască bărbății. Limba respectivă se numea nu-shu, care se traduce prin limba femeilor.

Specialiștii au ajuns la concluzia că în afara semnelor tradiționale, limba nu-shu conținea și semne deosebite din limba chineză, folosite în timpul dinastiei Shang, adică în secolele 16-11 înainte erei noastre.

Lingviștii, etnograful și istoricul chinez sînt de părere că limba nu-shu reprezintă un fenomen unic, atît în cadrul culturii chineze cît și al celei universale.

CEL MAI CUNOSCUT DINTRE DRAMATURGI AMERICANI AI ACESTUI SECOL, ARTHUR MILLER, acum în vîrstă de șaptezeci și patru de ani, a avut o mare izbucnire de creație literară, înscenarea a două piese de teatru, „Time-bends” (Spiralele timpului, tradus liber). Apărut la editura new-yorkeză Grove Press, volumul înfățișează copilaria și tinerețea lui Arthur Miller, băștinașul unui evreu emigrant din fostul imperiu austro-ungar, ajuns în Statele Unite în urma izbucnirii marii crize, economic din anul 1929.

SPORT

Demonul primăverii

Demonul primăverii, vesnic tânăr și emirul celor mai frumoase povești de dragoste, s-a suit în arbori și plămăsește, rîzînd, mugurii vițeii, coarne verzi, hancock de aur, candele de alabastru - magnoliile, magnoliile ce sînu să se deschidă.

cind se înfîlțese pe stadionul din Gheena Steaua și Dinamo, și se termina campionatul în partea lui de sus, nu ne mai rămînea altceva de făcut decît să ghicim în cafea, în cărți sau în ghioce (am acasă unul adus toarnă de la Capul Komorin, îl închiez în ora) cine se va duce de-a dura odată cu A.S.A. Tg. Mureș.

Rămîn la pîndă, cine știe, „poate dă norocul și peste vajnicul spectator

Fănuș Neagu

P.S. ... care, din adîncul sufletului, fără pic de sportivitate, își dorește succesul celor trei echipe românești miercuri, în manșa a doua a Cupei europene.

UN POET - O LUME

Justas Matjavičius

Poetul lituanian Justas Matjavičius (n. 1922) face parte din generația poetilor care s-au afirmat după marea război. Cultivînd cu predilecție versul liber, poetul de la Vilnius este preocupat de marile drame

ale contemporaneității judecate din perspectiva emancipării nucleului său original. O parte din poezii surprind aspecte din timpul marelui război.

Miniaturi

Cruel filigranate lîngă cer, Pe pămînt ferestre cu zăbrele, Cărămizi străvechi și plăci memoriale noi, pe casele în care au locuit prietenii mei. Dinamne, acesta este Vilnius, orașul meu ?

Tubeste-mă așa cum sînt, cînd mă așez în fața lumii, lubeste-mă așa cum sînt, și vesel dar și trist, lubeste-mă pînă nu-ți cer să mă lubesti, pînă nu am un chip de cerșetor.

Acuma știu că nu de monecă și nici de trîstie ori chinuri absoșite omul. De neputință omul absoșete.

Al obosit ? Așteptîți tîcere și tîhnă ? Nu îl cereșchios, în fața este neantului.

Acum, cînd e aproape fiinșul, cînd grelele etape au rămas în urmă, răsădit din tribune doar ropot de aplauze, care se transformă, cum zic ziariștii, în fericiți ovale și zîmbetele curgîndu într-o timpinare; acum aprîndu-se fiinșul, e clar cum n-a fost niciodată startul Priviți am fost de public cu ochi indiferenți, fătăreții arbitri au fost doar suspensive.

Prezentare și traducere de Stelian Gruia

să trecem țigara dintr-o mîină în alta, să ne mîinăm-o o arguză mîină în alta. E straniu că fără acest aflat al vieții, patriotismul, eroismul și cinstea, ar fi fost pentru noi goale cuvinte; noi le-am înțeles doar parcurend distanța. Acum, cînd e aproape fiinșul, noi ne întrebăm: nu ai obosit ? Da, am obosit. Dar nu de durere, nu de răni ori de pierderi, nu de lupte ori de trădări, de indiferență la sine, de suspiciunile letine mîcșebine, care se lăvău din strălucimă distanță. An înșelător al „pauzei în viață”

Drumuri Fiți de trei ori blestemați și blagoslovite de trei ori drumuri, de pe care ne-au venit, veștile cu ciurda ! Inecăcioul vostru calb, ca un plumb din univers, ni s-a prins de inimă și de conștiință. Eu cuget mult la fiecare pas, cîștigat după lupte. Pe acest pămînt, în afară de noi, nu plătesc nimănui pentru viciile și nici pentru mizerii blesteme. De ce să scoatem iară trecutului din mormînt ?

Acolo nu există trecut. Acolo sînt numai prieteni. Dacă ar muri trecutul, eu aș trăi zadarnic, iar moartea prietenului meu, aș plînge-o fără noimă.

REVISTA STRĂINĂ

CE A FĂCUT SHAKESPEARE ÎN TRECUTE ANI (1482-1483) NU CUMVA SI-A PETRECUT ACEASTA PERIOADĂ ÎN VENETIA ?

Jessica Pruit este invitată la Venetia ca membră a juriului Festivalului Internațional al filmului. Ieșită la plimbare ea se trezește la un moment dat pe străduțea La Serenissima, cum se spunea Venetiei în Evul Mediu. Ca și Jong, Jessica are la 40 de ani o idee vîrstă care îi permite să devină unu din personajele tragicomediei „Neguțtorul din Venetia” de Shakespeare. Într-o scenă ea evolua o bună parte din roman. Pe o străduță înfîlțeste un străin, care nu este altul decît... Marie Wil. Dragoste curgîndu în jurul ei, Jessica este atinsă de cîmăș. Tîntuț în pat, ea asistă la preschimbarea doctozilor medievali în doctozii contemporani, în halate albe. În salon apare prietena Jessică care vine să-l citească scenariul unui film care se numește „Serenissima”, în care ea va juca

rolul principal. Scenariu pe care Jessica îl recunoaște de la primele pagini... Erica Jong a scris un roman interesant și distractiv, de o inventivitate neobișnuită, ea îl conduce pe cititor cu multă abilitate prin medii diferite, prin epoci diferite. Și chiar dacă o face cu multă încredere, la sfîrșitul lecturii cititorul nu poate să nu-și pună întrebarea pe care și-a pus-o, la început cărții, și Jessica Pruit: „Și totuși, ce a făcut Shakespeare în anul 1482-1483 ?”

MARELE SCRITOR ARGENTINIAN JORGE LIS BORGES a înecat din viață - după cum se știe - la 14 iunie 1981. Cu puțin timp înainte de acest fapt eveniment, el a purtat o lungă discuție cu Roman Samsel, redactor la revista „Przekroj”, care apare la Krakovia. Intre altele, Borges s-a referit și la originea tangoului.

„Vieți să cunoașteți originea tangoului, ce anume este el ? Totdeauna au existat polemici în legătură cu acest lucru. Elementele cele mai certe sînt înșiși creatorii tangoului, Carlos Vega, Vicente Lopez și Nazzio Penna, care au demonstrat că punctul de plecare al tangoului îl constituie localurile. Există și o altă versiune, răspîndită prin intermediul filmului și teatrului, care spune că tangoul a apărut în casele sărăcilor portuare. Aceasta este însă o greșală. L-am pusecut personal pe autorul tangoului „La Morocha” (Briuneta) José Sabarza, am stat de vorbă și cu autorul tangoului „Don Juan”, Ernesto Ponelo și cu alții. Toți sînt de părere că tangoul a apărut în localurile deschise, seară de seară în Piața Retiro. S-ar putea numi și alte străzi și alte colțoare ale orașului, cu convingerea că acolo a apărut tangoul...”

La început tangoul a fost un cîntec fără cuvinte iar atunci cînd le avea, cuvintele erau ocazionale și simple. Unele texte erau greoaie, ca în „La Morocha”. Compozitorii cîntau ceea ce era mai rău și societatea, fără să-și înțoească apăsarea, la ce era versul, plin de umor, plin de amănunțiri argente, orientativ. Toată tortura orașelor, toate pa-

sionile și sentimentele omului - mîină, dorința, sericirea, tragedia, intriga - toate acestea au devenit materiale de construcție pentru tangou...”

SE PARE CA O INTELEGĂ GENERAȚIE DE SCRITORI ELVEȚIENI, cea mai tânără, a adoptat pentru scrierile ei „maxima lui Hansjörg Scherteneib, conștientul de generație : „Literatura este școala care te învață să vezi...”

Cel mai fidel este desigur Hansjörg Scherteneib, născut în anul 1927. Debutul lui în literatura elvețiană de limbă germană a fost pur și simplu un succes total. O mătură elegantă o constituie localurile deosebit de favorabile. Intre care și cea a ereticului Gerharti. Într-o ediție deosebit de importantă se scrie că el cum se scrie... Această carte (este vorba despre volumul „Grise”, apărut la editura Benzinger, Zürich, Köln cîntînd trei nuclee) ne arată că lumea - și nu numai Elveția - nu poate considera că tinerețea tandru și lertător va rămîne așa cum este tinerețea prezente. În această lume ca la cea destinată a fi înăstruit. El o descrie ca pe un obiect străin, periculos și explică acest lucru cuvînt cu cuvînt, înșu cu înșu...

Redactor șef : Nicolae Dan Frunteleță Mihai Ungheanu (redactor șef adjunț), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA : București, Piața Ștefan cel Mare nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96 Tiparul executat în : COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚII

Lucafaarul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA